

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

AN INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF TECHNICAL COLLEGES
IN THE NORTHEASTERN REGION

กาญจนา เจื่อนกลาง
KANJANA NGUANKLANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2547

ISBN 974-9708-51-2

AN INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF TECHNICAL COLLEGES
IN THE NORTHEASTERN REGION

KANJANA NGUANKLANG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VACOTIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2004

ISBN 974-9708-51-2

COPYRIGHT 2004

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักศึกษา

นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง

รหัสประจำตัว

44064108

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2547

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ณรงค์ พิมสาร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน เป็นภาพรวมและรายด้าน 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามกลุ่มสถานประกอบการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 336 คน เป็นคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/for Windows สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่อยู่ในกลุ่มสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title	An Internal Quality Assurance of Technical Colleges in The Northeastern Region
Student	Miss. Kanjana Nguanklang
Student ID.	44064108
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2004
Thesis Advisor	Dr.Narong Pimsan
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr.Punnee Leekitchwatana

ABSTRACT

The objectives of this research were : (1) to study the assurance implementation in Technical Colleges in the Northeastern in 4 areas : planning, doing, checking and action and (2) to compare the assurance implementation classifying by groups of Institutions. Sample were 336 Assurance committee in Technical Colleges in the Northeastern. Questionnaire with 5 rating scales were used for data collection. The data were analysed by SPSS for windows with mean, standard deviation and F-test.

The research findings were as followings :

1. Opinions of Assurance Committee on internal assurance implementation in Technical Colleges in the Northeastern as a whole was at moderate level.
2. Assurance Committee who were in different institutions has statistical different opinions on internal assurance implantation in Technical Colleges in the Northeastern at 0.5 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของ ดร.ณรงค์ พิมสาร อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการให้คำปรึกษา แนะนำพร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อคิด กำลังใจ และติดตามผลการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่านและขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ จนกระทั่งผู้วิจัยเรียบเรียงได้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.วิวิรรณ ชินะตระกูล ดร.มาลัย จีร์วัฒน์เกษตร์ และ ผศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร ที่เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้ให้แนะนำปรึกษาอย่างดียิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่อำนวยความสะดวกในด้านการจัดเก็บข้อมูลและให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและสารัตถประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นความกตัญญูให้กับพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ และครอบครัว ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจต่อผู้วิจัยตลอดมา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

กาญจนา เงื่อนกลาง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	15
2.3 การประกันคุณภาพด้านอาชีวศึกษา.....	26
2.4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	41
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	80
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	101
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	101
5.3 สรุปผลการวิจัย.....	102
5.4 อภิปรายผลการวิจัย.....	105
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้.....	112
5.6 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป.....	113
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	118
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	132
ประวัติผู้เขียน.....	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนกรรมการที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	81
4.1 แสดงจำนวนและคำร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	87
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม.....	88
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน.....	89
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินงานตามแผน.....	91
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการตรวจสอบประเมินผล.....	93
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน.....	95
4.7 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะ กรรมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายใน ของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา.....	98

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.....	9
2.2 การบริหารงานฝ่ายส่งเสริมการศึกษา.....	11
2.3 การบริหารงานฝ่ายวิชาการ.....	12
2.4 การบริหารงานฝ่ายวางแผนและพัฒนา.....	13
2.5 การบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา.....	15
2.6 การวิเคราะห์คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงระบบ.....	20
2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก.....	25
2.8 แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพอาชีวศึกษา.....	34
2.9 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	43
2.10 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่าง ๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ.....	52
2.11 ขั้นตอนการวางแผน.....	53
2.12 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา.....	54
2.13 ตัวอย่างแนวคิดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้บรรลุ เป้าหมาย ที่ต้องการและเชื่อมโยงหรือหลอมรวมกับเป้าหมายอื่น.....	56
2.14 กรอบแนวคิดกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติของ ซาบ่าเตียร์และแมสมาเนียน.....	62
2.15 ตัวแบบความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ.....	67
2.16 กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน.....	70
2.17 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ.....	71
2.18 ขั้นตอนการแปลความหมาย.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1)

การอาชีวศึกษาหรือการศึกษาวชิชาชีพเป็นรากฐานอันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพราะความเจริญของประเทศต้องเริ่มจากพื้นฐานของการประกอบอาชีพ สร้างผลผลิตและรายได้ของประชาชน การจัดการอาชีวศึกษาหรือการศึกษาวชิชาชีพ ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนและสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น คุณภาพของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีตัวชี้วัดสำคัญประการหนึ่ง คือ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพหรือสามารถทำงานได้จริง นอกเหนือจากที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการ และมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามที่สถานประกอบการต้องการ ดังนั้น กรมอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรให้มีอาชีพเป็นหลักเป็นฐานในอนาคต และช่วยให้ผู้มีอาชีพอยู่แล้วมีความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง จึงได้มีการกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระบัญญัติที่เกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวดที่ 6 คือ มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และจากมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 24-25) โดยมีการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา 12 มาตรฐาน จำแนกเป็น มาตรฐานด้านผู้จบ

การศึกษาและผู้เรียน 3 มาตรฐาน มาตรฐานด้านกระบวนการ 5 มาตรฐาน และมาตรฐานด้าน ปัจจัย 4 มาตรฐาน ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องรีบดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อ เตรียมความพร้อมก่อนการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (สมศ.) ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กระแสการปฏิรูปภาครัฐและปฏิรูปการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ เข้ามามีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร จึงเห็นสมควรจัดทำแผนกลยุทธ์มาดำเนินงานของกอง วิทยาลัยเทคนิคให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค ได้กำหนด วิสัยทัศน์ คือ มุ่งมั่นจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรม ในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี ให้มีคุณธรรม จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ โดยวิธีการที่ยืดหยุ่นหลากหลายอย่างมีคุณภาพ และได้ มาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตลาดแรงงานและการประกอบการอาชีพ อิสระ ซึ่งสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร่วมกันจัดทำแผน กลยุทธ์ ที่เกิดจากการร่วมคิด การสร้างวิสัยทัศน์และทัศนคติร่วมกัน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและ บุคลากรของสถานศึกษา แผนกลยุทธ์การดำเนินการของกองวิทยาลัยเทคนิคที่ได้มา ทำให้มอง เห็นภาพทิศทางการดำเนินงานในอนาคต ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการ ปฏิบัติหรือปรับใช้ตามสภาพความพร้อมของตนเอง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียน การสอนที่มีคุณภาพมาตรฐานเดียวกัน เป็นที่ยอมรับของสังคม ตลอดจนสถานศึกษามีการเตรียม ความพร้อมของระบบการประกันคุณภาพภายในตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกต่อไป

วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสาระบัญญัติกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้อง ดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่และประชาชน ว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพ ทั้งนี้ วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบางแห่งได้ผ่านการประเมินจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แล้ว บางส่วนที่ยังไม่ได้กับการ ประเมิน ก็เร่งดำเนินการและพัฒนาตามมาตรฐานที่กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดไว้ และยังมีมุ่งที่จะ จัดการศึกษา ให้สามารถสนองต่อความต้องการกำลังคน ของประเทศชาติและสังคมต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน แม้ว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคใน การดำเนินงาน อาทิ เรื่องของการขาดความรู้เกี่ยวกับประกันคุณภาพภายใน เรื่องทัศนคติที่ไม่ดี ของบุคลากร แต่สถานศึกษาทุกแห่งก็จำเป็นต้องยอมรับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ มิใช่เหตุผลจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ที่สถานศึกษา

ทุกแห่งจะต้องมีการประเมินคุณภาพภายนอกทุกห้าปี จากสำนักมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งถ้าไม่ได้มาตรฐานจะต้องปรับปรุงแก้ไขจึงจะสามารถดำเนินการอยู่ได้ แต่จากเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อันมีนัยแสดงว่าผู้เรียนจะเรียนในโรงเรียนแห่งใดก็ได้ เมื่อถึงโอกาสนั้น โรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพ ก็ไม่อาจอยู่รอดได้

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและยังเป็นกลไกสำคัญที่เสริมและผลักดันให้กระบวนการดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันทั้งระบบ โดยยึดระบบหลักการและวิธีการบริหารจัดการคุณภาพที่เน้นการสร้างเชื่อมั่น เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพตามมาตรฐานการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยจะนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สังกัดกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในแตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. 2545 : 6) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)
2. การดำเนินการตามแผน (Do)
3. การตรวจสอบประเมินผล (Check)
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 12 มาตรฐาน ใน 4 ด้าน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 29 แห่ง

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากสถานศึกษา 29 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,857 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie and Morgan และเทียบบัญญัติไตรยางค์จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1-7

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)
2. การดำเนินการตามแผน (Do)

3. การตรวจสอบประเมินผล (Check)

4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการการจัดระบบการทำงานให้มีคุณภาพ เพื่อทำการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ดังนี้ คือ

1.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน หมายถึง การวางแผน จัดโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการวางแผนบุคลากร การกำหนดเป้าหมายในการทำงาน การกำหนดตารางการดำเนินงาน และการกำหนดงบประมาณในการดำเนินงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

1.2 การดำเนินการตามแผน หมายถึง การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน เพื่อการดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ให้เสร็จเรียบร้อยตามแผนปฏิบัติงาน

1.3 การตรวจสอบประเมินผล หมายถึง การจัดระบบตรวจสอบและประเมินผล และกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด

1.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน หมายถึง การตรวจสอบประเมินผลขั้นตอนต่าง ๆ การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อทำการปรับปรุงการทำงานและพัฒนางานของตนเองต่อไป

2. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารงานของสถานศึกษาที่ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผล สามารถบรรลุถึงมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจในคุณภาพของสถานศึกษา

3. มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาและปัจจัยสนับสนุนที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพตามที่กำหนดในหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพในสาขาวิชาที่เรียน และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจประเมินการกำกับดูแล และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย

12 มาตรฐาน จำแนกเป็น มาตรฐานด้านผู้จบการศึกษาและผู้เรียน 3 มาตรฐาน มาตรฐานด้านกระบวนการ 5 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านปัจจัย 4 มาตรฐาน

4. คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. สถาบันการอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดให้สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา รวมกลุ่มเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา โดยในเบื้องต้นกำหนดไว้ 28 สถาบันการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้มีการผ่นึกกำลังระหว่างสถานศึกษา ดำเนินงานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

6. วิทยาลัยเทคนิค หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เปิดสอน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 29 แห่ง คือ 1) วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี 2) วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ 3) วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น 4) วิทยาลัยเทคนิคเขาวง 5) วิทยาลัยเทคนิคคูเมือง 6) วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ 7) วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม 8) วิทยาลัยเทคนิคนครพนม 9) วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา 10) วิทยาลัยเทคนิคน้ำพอง 11) วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง 12) วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ 13) วิทยาลัยเทคนิคปักธงชัย 14) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม 15) วิทยาลัยเทคนิคยโสธร 16) วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด 17) วิทยาลัยเทคนิคเลย 18) วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ 19) วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร 20) วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี 21) วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ 22) วิทยาลัยเทคนิคสุวรรณภูมิ 23) วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย 24) วิทยาลัยเทคนิคหนองบัวลำภู 25) วิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทฺธ 26) วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ 27) วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี 28) วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี 29) วิทยาลัยเทคโนโลยีและการต่อเรือหนองคาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

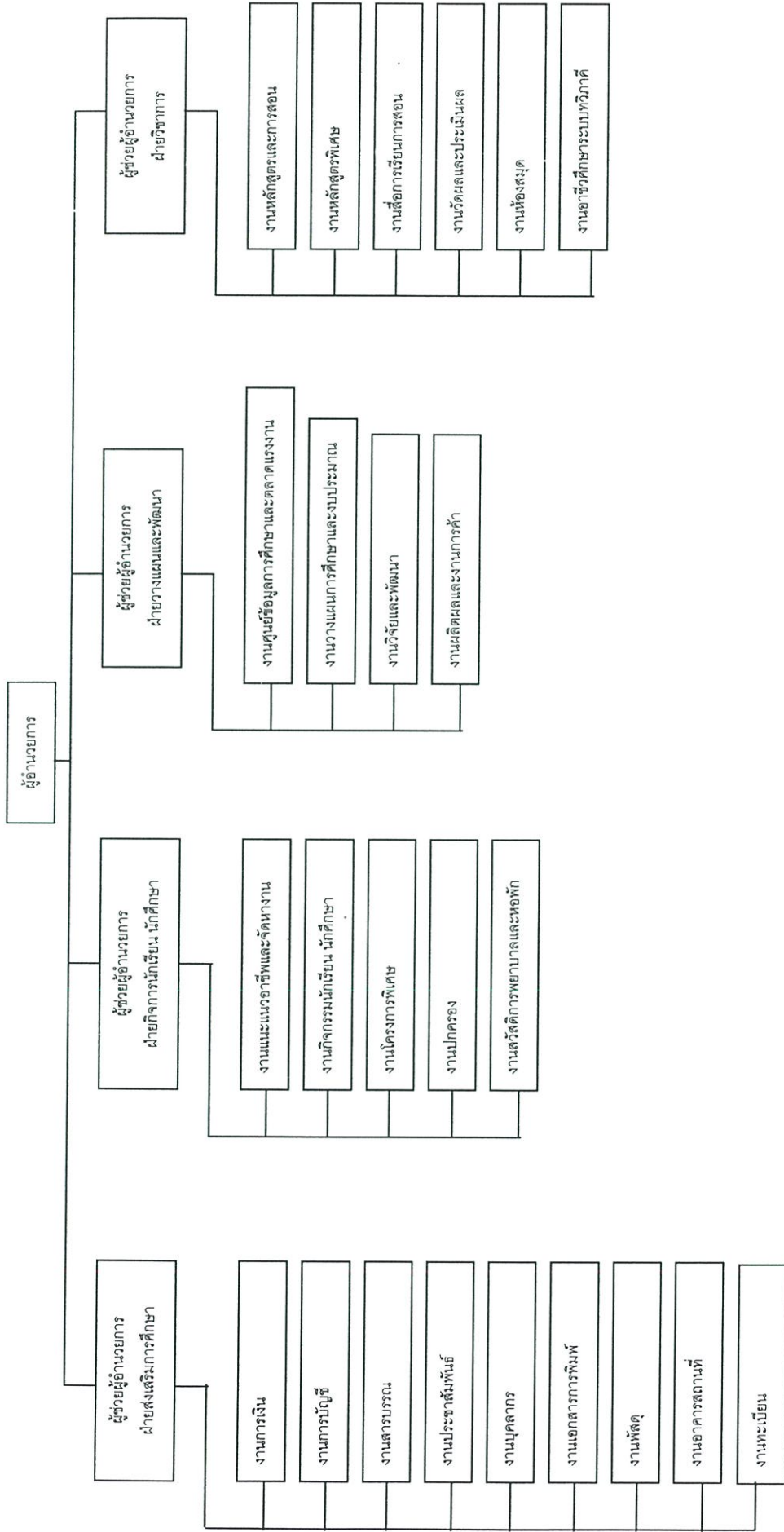
การวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

- 2.1 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.2.1 ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.2.2 ทฤษฎีเชิงระบบ
 - 2.2.3 ระบบประกันคุณภาพ
 - 2.2.4 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.2.5 ระบบประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา
- 2.3 การประกันคุณภาพด้านอาชีวศึกษา
 - 2.3.1 หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน
 - 2.3.2 แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
 - 2.3.3 มาตรฐานการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา
- 2.4 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 2.4.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
 - 2.4.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ
 - 2.4.3 การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
 - 2.4.3.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)
 - 2.4.3.2 การดำเนินการตามแผน (Do)
 - 2.4.3.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check)
 - 2.4.3.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

การบริหารงานสถานศึกษา เป็นไปตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ซึ่งกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารในระดับสูงสุด

รับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและปกครองบังคับบัญชา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารและมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษาในระดับรองลงมา จากผู้บริหารสถานศึกษาจะมีผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบงานในฝ่ายต่าง ๆ 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ฝ่ายวิชาการและฝ่ายวางแผนและพัฒนา ลักษณะของงานทั้ง 4 ฝ่าย จะจัดให้มีหัวหน้างานรับผิดชอบงานต่าง ๆ ซึ่งงานเหล่านี้จะสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1 การบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2537

2.1.1 การบริหารงานของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารงาน รับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและปกครอง ผู้บังคับบัญชา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารและมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ

คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ
3. ผู้แทนฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายละ 1 คน เป็นกรรมการ
4. ครู อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน เป็นกรรมการให้ประธานกรรมการเลือกกรรมการทำหน้าที่เป็นเลขานุการหนึ่งคน

ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาช่วยปกครองบังคับบัญชา ข้าราชการ ครู อาจารย์ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง นักเรียน นักศึกษาหรือผู้เข้ารับการอบรมของสถานศึกษาและรับผิดชอบงานตามฝ่ายที่ได้รับมอบหมายดังนี้

1. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่จัดเตรียมถึงอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการศึกษาในวิทยาลัยฯ เช่น สนับสนุนด้านการเงิน ควบคุมด้านการบัญชี จัดเอกสาร สนับสนุนด้านการเรียนการสอน จัดการอาคารสถานที่ให้สะอาดและสวยงาม รวมทั้งประชาสัมพันธ์วิทยาลัยฯ ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ฝ่ายส่งเสริมการศึกษามีงาน 9 งานในสายการบริหารดังนี้

1. งานการเงิน
2. งานการบัญชี
3. งานพัสดุ
4. งานเอกสารการพิมพ์
5. งานสารบรรณ
6. งานบุคลากร
7. งานประชาสัมพันธ์
8. งานอาคารสถานที่
9. งานทะเบียน

ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มีรูปแบบการจัดสายงานและความรับผิดชอบดังนี้

ภาพที่ 2.2 การบริหารงานฝ่ายส่งเสริมการศึกษา

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2537

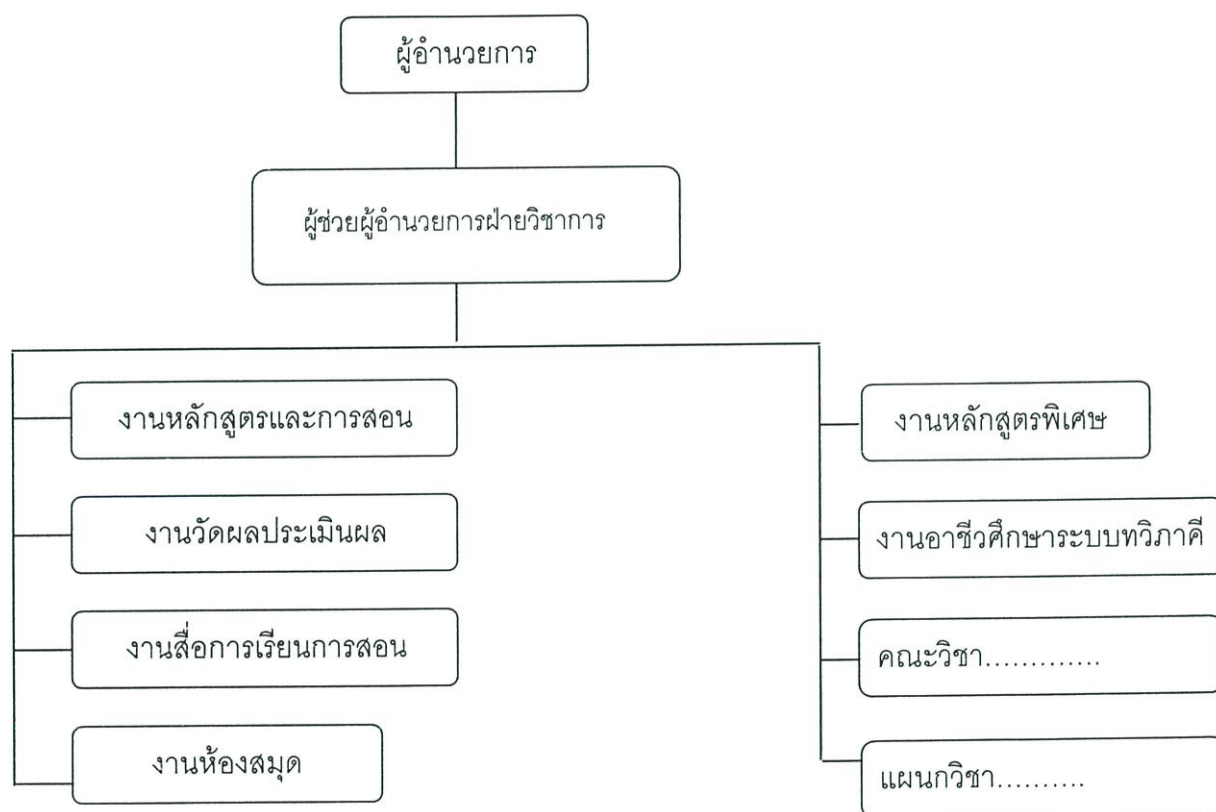
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ คือ การจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ประสบการณ์ ในงานอาชีพที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษา ให้สามารถออกไปประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคม ให้บริการแก่ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลผลิตที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือของสังคมทั่วไป การดำเนินงานในฝ่ายวิชาการ ได้กำหนดสายงานการบริหารดังนี้

1. งานหลัก คือ งานด้านการเรียนการสอน ซึ่งทางวิทยาลัยได้ดำเนินการไปตามนโยบายการจัดการศึกษา จุดเน้นและทิศทางในการพัฒนาการศึกษา ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันวิทยาลัยฯ เปิดทำการสอนหลักสูตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

2. งานสนับสนุนการศึกษา มีทั้งหมด 6 งานคือ

1. งานหลักสูตรและการสอน
2. งานวัดผลประเมินผล
3. งานสื่อการเรียนการสอน
4. งานห้องสมุด
5. งานหลักสูตรพิเศษ
6. งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ฝ่ายวิชาการ มีรูปแบบการจัดสายงานและความรับผิดชอบดังนี้

ภาพที่ 2.3 การบริหารงานฝ่ายวิชาการ

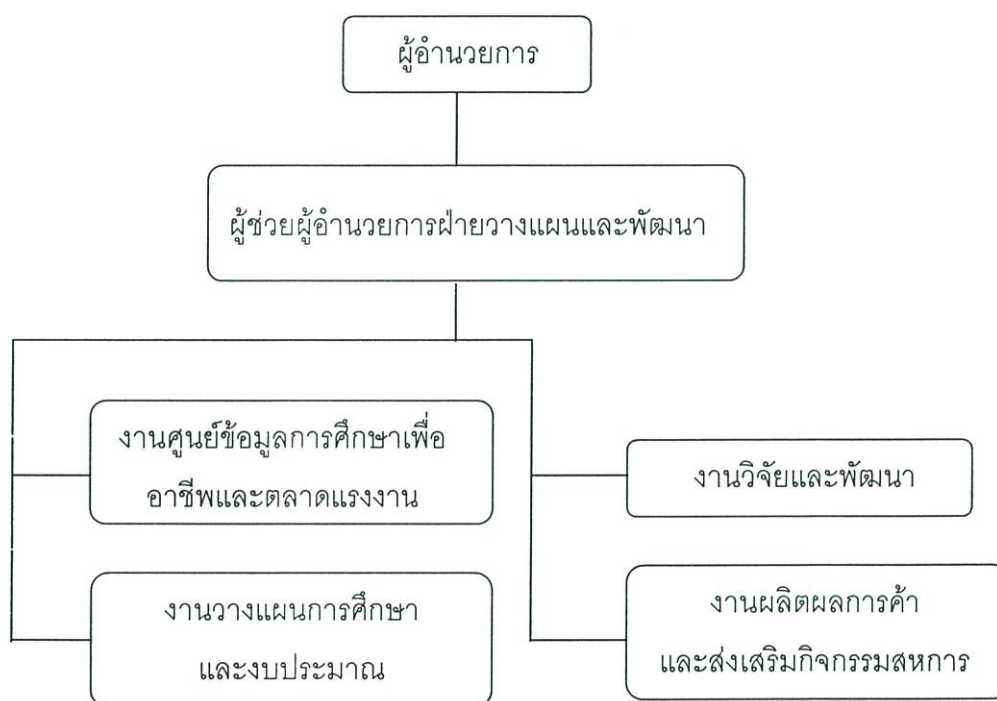
ที่มา : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2537

3. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีหน้าที่บริหารงาน และวางแผนงานโครงการปรับปรุงการพัฒนางานต่าง ๆ ของวิทยาลัยฯ การบริหารงานการเงินงบประมาณ และเงินบำรุงการศึกษา การทำแผนขอเงินงบประมาณ แผนพัฒนาการศึกษา การ

วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ การควบคุมผลิตผล การควบคุมการใช้วัสดุและการจัดกิจกรรมสหการของวิทยาลัย โดยงานฝ่ายวางแผนและพัฒนาแบ่งงานหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น 4 งาน คือ

1. งานศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน
2. งานวิจัยและพัฒนา
3. งานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ
4. งานผลิตผลและงานการค้า

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีรูปแบบการจัดสายงานและความรับผิดชอบดังนี้

ภาพที่ 2.4 การบริหารงานฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2537

4. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา มีหน้าที่สนับสนุน และส่งเสริมตลอดจนสั่งสอน อบรมนักเรียนนักศึกษา ให้มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม และ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม แบ่งงานหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น 5 งาน คือ

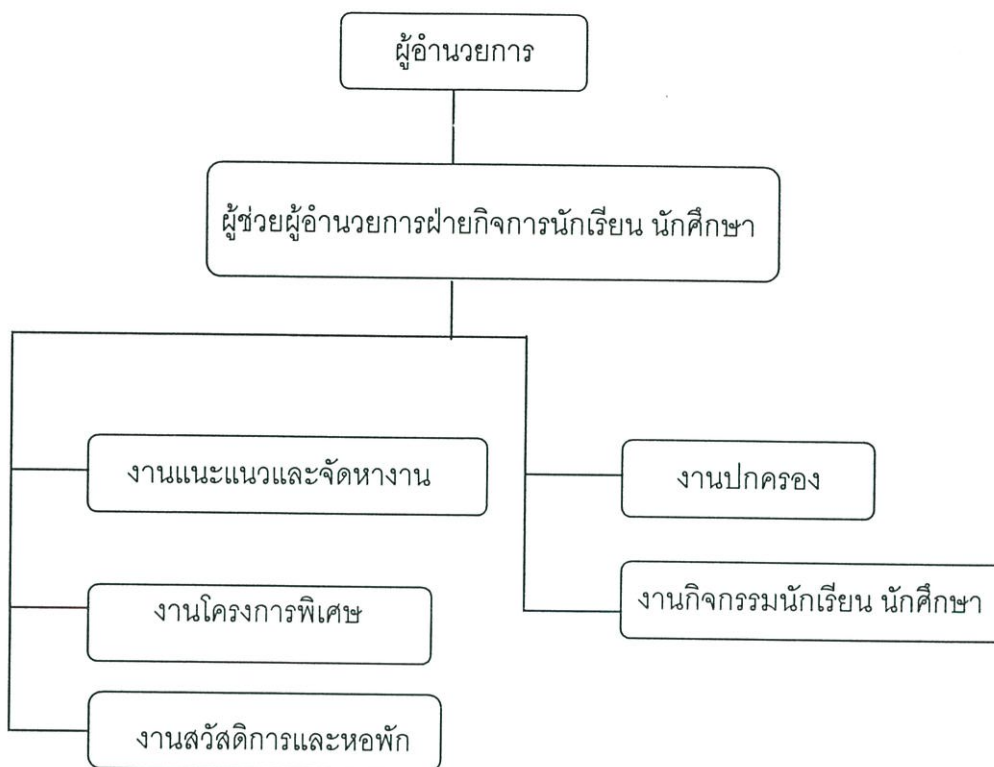
1. งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน
2. งานโครงการพิเศษ
3. งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก
4. งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา
5. งานปกครอง

ในปัจจุบัน กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายจัดกิจกรรมด้านวิชาชีพ เพื่อมุ่ง เน้นให้นักเรียน นักศึกษา สามารถพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาชีพ ให้สามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนจัดการเป็น โดยกำหนดกิจกรรมหลักตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การวิชาชีพช่างเทคนิคในอนาคต แห่งประเทศไทย อ.ช.ท. พ.ศ. 2535 องค์การวิชาชีพ นักธุรกิจในอนาคต แห่งประเทศไทย อ.ธ.ท. และกิจกรรมตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

องค์การช่างเทคนิคในอนาคตแห่งประเทศไทย (อ.ช.ท.) และองค์การวิชาชีพ นักธุรกิจในอนาคตแห่งประเทศไทย (อ.ธ.ท.) มีจุดประสงค์ของการจัดองค์การวิชาชีพ อ.ช.ท. และ อ.ธ.ท. ให้กับนักเรียน นักศึกษา ในคณะวิชาช่างอุตสาหกรรมได้เป็นสมาชิก คือ

1. เป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาชีพ
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการจัดประสบการณ์ตรง
3. เพื่อปลูกฝังความเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ การมีมนุษยสัมพันธ์ การช่วยเหลือสังคมและบุคคลรอบข้าง ทั้งนี้เพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข
4. เพื่อให้เกิดความสามัคคีในสมาชิกองค์การวิชาชีพ

ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา มีรูปแบบการจัดสายงานและความรับผิดชอบดังนี้

ภาพที่ 2.5 การบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2537

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาของประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 มุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษาทุกสังกัดระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาสู่โรงเรียนในอนาคต สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน นักเรียนเรียนรู้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็น กระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยปัจจัยที่ส่งผลให้การศึกษาที่มีคุณภาพประกอบด้วย (อำรุง จันทวานิช, 2541 : สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2542)

1. หลักสูตร จะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรับความเป็นนานาชาติ และสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร หลักสูตรจะต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น และมีความเป็นสากล เปิดโอกาสให้ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนหรือสังคม

2. กระบวนการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนมุ่งเน้นการค้นหา ทำหาย ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมประเมินการเรียนรู้ตนเอง กิจกรรมและสื่อสอดคล้องสัมพันธ์กัน และส่งผลต่อการพัฒนาและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ใช้แหล่งความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับชุมชน และผู้เรียนสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปบูรณาการใช้ในการดำรงชีวิตได้

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความสามารถสูง สามารถจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวได้ ผู้บริหารการศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการระบบคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน มีการทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้

4. กระบวนการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เกิดความสมานฉันท์ระหว่างบุคลากรและหน่วยงาน มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น สถานศึกษา ตลอดจนบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานรัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541ก) การประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกระบวนการประกันคุณภาพนั้นมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง กล่าวคือ หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ประการ คือ

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรให้จังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท (Decentralization)

2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา (Participation)

3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครอง มาตรฐานที่กำหนด และผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา (Accountability)

สำหรับสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาก็เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา รวมถึงสถานศึกษาต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน กล่าวคือผลผลิตต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ตลอดจนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อมาตรฐานที่กำหนดนั้น ทั้งในด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ โดยมาตรฐานโรงเรียน คือสภาพที่พึงประสงค์ทั้งในเชิงคุณภาพหรือปริมาณ ซึ่งแสดงได้โดยประสิทธิภาพของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเป้าหมายหลักของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมาตรฐานนั้นสามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งในเชิงปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตที่ผู้บริหารและครูจะต้องถือเป็นเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา. 2541 : ข)

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกได้ 2 ระดับ ดังนี้ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2542)

1. ระดับ Accountability หมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ที่สร้างความมั่นใจ พอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชนซึ่งเป็นลูกค้า ว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา

2. ระดับ Accreditation หมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารคุณภาพที่สร้างความมั่นใจ พึงพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ลูกค้าว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีองค์กรภายนอกเป็นผู้รับรองมาตรฐานการศึกษา

2.2.1 ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการควบคุมคุณภาพ กล่าวคือ การประกันคุณภาพประกอบด้วย การรับประกันว่าลูกค้าจะสามารถซื้อสินค้าและบริการได้อย่างมั่นใจและจะพึงพอใจในการใช้สินค้าและบริการนั้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ดังนั้นการประกันคุณภาพจึงเป็นเสมือนคำมั่นสัญญาที่ให้ต่อผู้บริโภค โดย “การประกันคุณภาพ” นั้นเป็นกระบวนการที่ยกมาตรฐานของสิ่งที่จะประกันให้เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ เมื่อสิ่งนั้นยังไม่เข้ามาตรฐานหรือยกกระดับของมาตรฐานให้สูงขึ้น ดังนั้น “การประกันคุณภาพการศึกษา” จึงเป็นมาตรการเพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้จบการศึกษามีคุณสมบัติตามความถนัดของหลักสูตร สถานศึกษามีกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และสถานศึกษามีกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (กรมสามัญศึกษา, 2540) โดยมีแนวดำเนินการสู่การประกันคุณภาพการศึกษา คือ

- กำหนดหลักการ กล่าวคือ พัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป สร้างแรงจูงใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน ควบคุมระดับประคองให้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างต่อเนื่อง

- กำหนดวิธีการ กล่าวคือ พัฒนาบุคลากรโดยการสร้างจิตสำนึกให้รักงาน เห็นคุณค่า ของงาน มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ พัฒนาการทำงานโดยมีการบริหาร ยึดระบบคุณภาพ ใช้การทำงานเป็นทีม ทำงานเป็นมาตรฐาน มีการประเมินตนเอง มีมาตรการ จูงใจ และมีระบบการประเมินโรงเรียน

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาและกระบวนการข้างต้นมีความสอดคล้อง กับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (2541 : 7) ซึ่งได้กล่าวถึงความหมายของ "การประกันคุณภาพการศึกษา" ว่าหมายถึง การบริหารจัดการและ การดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและ ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการ ดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ "ป้องกัน" ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 4) ได้ให้ความหมายว่า การประกัน คุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมี แนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนสอดคล้องกับหลักการนโยบายและจุดเน้นของ แผนการศึกษาของรัฐ โดยโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพ การศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

กรมสามัญศึกษา ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาว่า คือ การประกัน คุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้ กับผู้ปกครอง ประชาชนและสังคม ว่านักเรียนที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการ ศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงได้จัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ขึ้น โดยเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษา จะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการ พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริงได้ในการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานในการปฏิรูปการศึกษา ไว้ในข้อที่ 4 มีความ ว่าได้ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา ในรูปแบบประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ การแทรกแซงคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 143)

การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่า บุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชน

มั่นใจในคุณภาพของนักเรียน (อุทุมพร จามรมาน. 2544 : 1) ดังนั้น โรงเรียนต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (วารสารวิชาการ. 2545 : 31)

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2539 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารการศึกษาตามปกติที่มุ่งหวังปรับปรุงให้ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 4) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

ทบวงมหาวิทยาลัย (2542 : 1) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่าคุณภาพของการศึกษา ได้รับการรักษาไว้และส่งเสริมเพิ่มพูน

ไพฑูริย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 37) อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นมาตรการที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเพื่อจะช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีหลักประกันว่านักเรียนจะมีมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม

กล่าวโดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการควบคุม และทบทวนปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดได้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นในคุณภาพของโรงเรียน

2.2.2 ทฤษฎีเชิงระบบ (System theory)

ทฤษฎีเชิงระบบเป็นทักษะการจัดการซึ่งมององค์การเป็นระบบตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในทฤษฎีนี้ ระบบเป็นกลุ่มของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งต้องการบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันทุกระบบ องค์การประกอบด้วย 4 ส่วนที่เกี่ยวข้องกัน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น ๆ. 2541 : 58 – 59) คือ

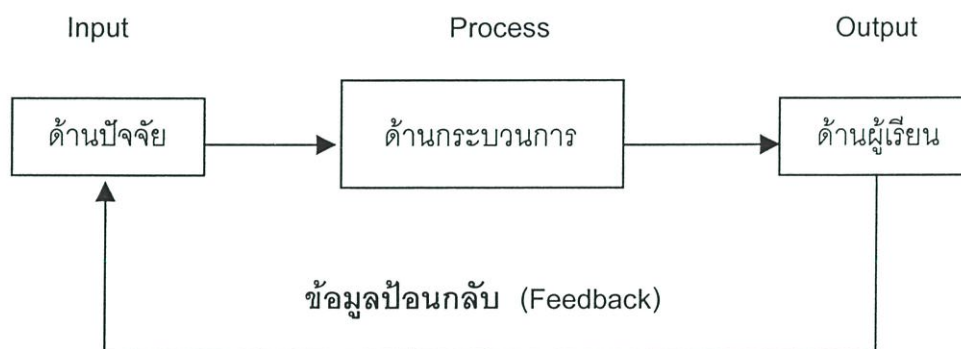
1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การเงินและข้อมูลที่ใช้เพื่อผลิตสินค้าและบริการ
2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ประกอบด้วย การจัดการ เทคโนโลยี และการปฏิบัติการผลิต เพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิต
3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย สินค้าและบริการ กำไรและขาดทุน

พฤติกรรมพนักงาน และผลลัพธ์ที่คาดหวังอื่น ๆ ผลผลิตเหล่านี้เป็นผลผลิต โดยผู้บริหารในทุก ระดับที่ทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ

4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) นำข้อมูลที่ได้นำกลับมาเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงแก้ไข ไม่ว่าจะป็นด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และผลผลิต สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อ ทำให้ผลผลิตดียิ่งขึ้น

ในทางการศึกษา ปัจจัยนำเข้า คือ ผู้บริหาร ครู หลักสูตร สื่อ สภาพแวดล้อมในการจัด การศึกษา ผู้เรียนที่เป็นคุณลักษณะแรกเข้า และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกส่วน ด้าน กระบวนการ คือ การบวนการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน การสร้าง ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ด้านผลผลิต คือ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นที่คาดหวัง ความต้องการ ความพึงพอใจ ของผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกส่วน และเป็นไป ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับโรงเรียน ระดับชาติ

ดังนั้น ภารกิจสำคัญของสถานศึกษาหรือโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการ ศึกษาของโรงเรียน ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต (คุณลักษณะของผู้เรียน) ซึ่ง สามารถอธิบายได้ตามหลักการวิเคราะห์เชิงระบบได้ ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 การวิเคราะห์คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงระบบ

ระบบคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ด้านปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะของ ผู้บริหาร ครู หลักสูตร ด้านกระบวนการ ที่เป็นการจัดองค์การบริหาร ความร่วมมือกับชุมชน การ จัดการเรียนการสอน และด้านผู้เรียน ที่เป็นคุณลักษณะของผู้เรียน

ดังนั้น การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องดำเนินการทั้งระบบ ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผู้เรียน โดยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกด้าน ด้วยข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งไม่ใช่ทำด้านใดด้านหนึ่งแต่ต้องทำทั้งระบบ

2.2.3 ระบบประกันคุณภาพ

Crosby (1986 : 59 – 86) ได้เสนอหลักการของคุณภาพ 4 ประการ คือ

1. คุณภาพ คือ การทำได้ตรงตามข้อกำหนด ไม่ใช่ความดีหรือความงาม
2. ระบบคุณภาพ คือ การป้องกัน ไม่ใช่การประเมิน
3. มาตรฐานของผลงาน คือ การปลอดความบกพร่อง (Zero defects)
4. การวัดคุณภาพ คือ การหาค่าใช้จ่ายที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ไม่ใช่การ

หาตัวบ่งชี้มาตรฐาน

หลักการทั้ง 4 ข้อนี้ เป็นสิ่งชี้ว่าระบบคุณภาพเป็นระบบเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาและความบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้น สอดคล้องกับที่ The International Standards of Organization (ISO) และองค์การอื่น ๆ ในหลายประเทศที่ได้สร้างมาตรฐานในการประกันคุณภาพ ได้นิยามระบบคุณภาพไว้ว่าเป็นระบบที่มีลักษณะดังนี้ (Cuttance. 1993 : 19)

1. มีการออกแบบโครงสร้าง ความรับผิดชอบ ขั้นตอน กระบวนการ และแหล่งทรัพยากรขององค์กร เพื่อนำมาใช้ในการบริหารเพื่อคุณภาพ
2. ฝ่ายบริการได้พัฒนา จัดตั้งและนำระบบคุณภาพไปใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อให้นโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จ
3. ระบบคุณภาพต้องมีรายการองค์ประกอบต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานนานาชาติอย่างเหมาะสม
4. ภารกิจของระบบคุณภาพ คือ การให้ความเชื่อมั่นว่า
 - ทุกคนเข้าใจระบบเป็นอย่างดี และระบบนั้นมีประสิทธิผล
 - สินค้าหรือบริการสามารถตอบสนองของความคาดหวังลูกค้าได้แท้จริง
 - เน้นที่การป้องกันปัญหามากกว่าแก้ไขหลังจากเกิดปัญหา

การที่ระบบคุณภาพมีจุดเน้นในการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไข ซึ่งเป็นการรับประกันว่ากระบวนการปฏิบัติงานทั้งหมดไม่มีข้อบกพร่อง ด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ จึงเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าระบบบริหารคุณภาพ (Quality Management System) หรือระบบประกันคุณภาพ (Quality Assurance System) และทำให้ระบบประกันคุณภาพเป็นระบบของการวางแผนและการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังระบบประกันคุณภาพของ Juran and Gryna.(1993 : 83) ที่เรียกว่า Quality trilogy ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) เป็นการเตรียมการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของคุณภาพ ได้แก่

- 1) การกำหนดลูกค้า ทั้งลูกค้าภายนอก และลูกค้าภายใน
- 2) การตัดสินใจความต้องการของลูกค้า
- 3) การพัฒนาส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า
- 4) การตั้งเป้าหมายคุณภาพถึงระดับที่ลูกค้าต้องการ ในราคาต่ำที่สุด
- 5) การพัฒนากระบวนการผลิตที่จำเป็น
- 6) การพิสูจน์ความสามารถของกระบวนการว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของคุณภาพได้ภายใต้เงื่อนไขของการปฏิบัติ

2. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นวิธีการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางคุณภาพด้วยการกระทำต่าง ๆ คือ

- 1) เลือกสิ่งที่จะควบคุม
- 2) เลือกหน่วยในการวัด
- 3) กำหนดการวัด
- 4) กำหนดมาตรฐานของผลงาน
- 5) วัดผลการปฏิบัติงาน
- 6) แปลความหมายของความแตกต่างระหว่างผลงานกับมาตรฐาน
- 7) ปฏิบัติการแก้ไข

3. การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) เป็นวิธีการเข้าสู่ระดับใหม่ของผลงาน โดย

- 1) พิสูจน์ความต้องการปรับปรุง
- 2) ระบุโครงการพิเศษสำหรับการปรับปรุง
- 3) แนะนำโครงการ
- 4) ดำเนินการวินิจฉัยค้นหาสาเหตุ
- 5) จัดวิธีการแก้ไข
- 6) พิสูจน์ว่าวิธีการแก้ไขนั้นได้ผลภายใต้เงื่อนไขการปฏิบัติ
- 7) จัดการควบคุมเพื่อให้ได้ผลตามต้องการ

แนวคิดของ Juran เน้นที่การวางแผน การควบคุมและการปรับปรุง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น สอดคล้องกับกระบวนการป้องกันและแก้ปัญหาเพื่อประกันคุณภาพ

ของ Vroman and Luchsinger (1994 : 189) ที่เรียกว่า PDCA Cycle for Problem Solving ซึ่งกระบวนการนี้เป็นที่รู้จักในชื่อต่าง ๆ กัน เช่น Deming Cycle หรือ Shewhart Cycle มีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

P = Plan ขั้นวางแผน หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล การระบุปัญหา และการวางแผนปรับปรุง

D = Do ขั้นปฏิบัติ หมายถึง การนำแผนหรือโครงการนำร่องไปปฏิบัติ

C = Check ขั้นตรวจสอบ หมายถึง การวัดผลการปฏิบัติเทียบกับเกณฑ์

A = Act ขั้นแก้ไข หมายถึง การดำเนินการปรับปรุง และจัดระบบใหม่ทั่วทั้งองค์กร ซึ่งในขั้นนี้จะย้อนกลับไปขั้นตอนแรก คือ การวางแผนเพื่อปรับปรุงต่อไป

2.2.4 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษา คือ การนำระบบประกันคุณภาพมาใช้เพื่อประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามแนวคิดของการประกันคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผลผลิตจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด แนวคิดนี้สอดคล้องกับ สิปปนนท์ เกตุทัต (2538 : 11 – 12) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น (Result – oriented Criteria) คือ มีการตั้งเกณฑ์ว่าคุณภาพที่ต้องการคืออะไร และพยายามทำให้ได้ตามนั้น ซึ่งเป็นการดูจากผลผลิต และยังเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ (Process – oriented Criteria) คือ การเรียนการสอน การฝึกงาน กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมคุณภาพ ที่กระทำโดยภาควิชาหรือโรงเรียน

สำหรับการประกันคุณภาพอาชีวศึกษานั้น Navaratnam and O'connor (1993 : 117) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการป้องกันปัญหาเชิงคุณภาพด้วยการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมถึงการตั้งระบบการจัดการเชิงคุณภาพที่ดี และการประเมินความเหมาะสมเพียงพอของระบบ การตรวจสอบระบบปฏิบัติการ และการทบทวนการปฏิบัติงาน โดยตัวระบบเอง

สรุปได้ว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนและวิธีการไม่แตกต่างจากระบบประกันคุณภาพ (QA) ระบบบริหารคุณภาพ (QM) หรือระบบบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) ของภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุป การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบการบริหารงานของโรงเรียน ที่ทำให้โรงเรียนสามารถบรรลุมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของโรงเรียน ระบบดังกล่าวประกอบด้วย 3 ระบบย่อย คือ ระบบการวางแผน ระบบการควบคุมคุณภาพ และระบบการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2.2.5 ระบบการประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา

การประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจว่าคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนตลาดแรงงานและสังคม โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงาน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ โดยใช้หลักของการบริหาร เพื่อให้พันธกิจของสถานศึกษาสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ด้วยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน 2 ระบบ ได้แก่ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอก

องค์ประกอบของการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

1.1 การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตัวบ่งชี้คุณภาพ และเกณฑ์การประเมิน

1.2 พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน เป็นการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (ธรรมนูญสถานศึกษา) แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนต่าง ๆ เพื่อกำกับการดำเนินงานของสถานศึกษา

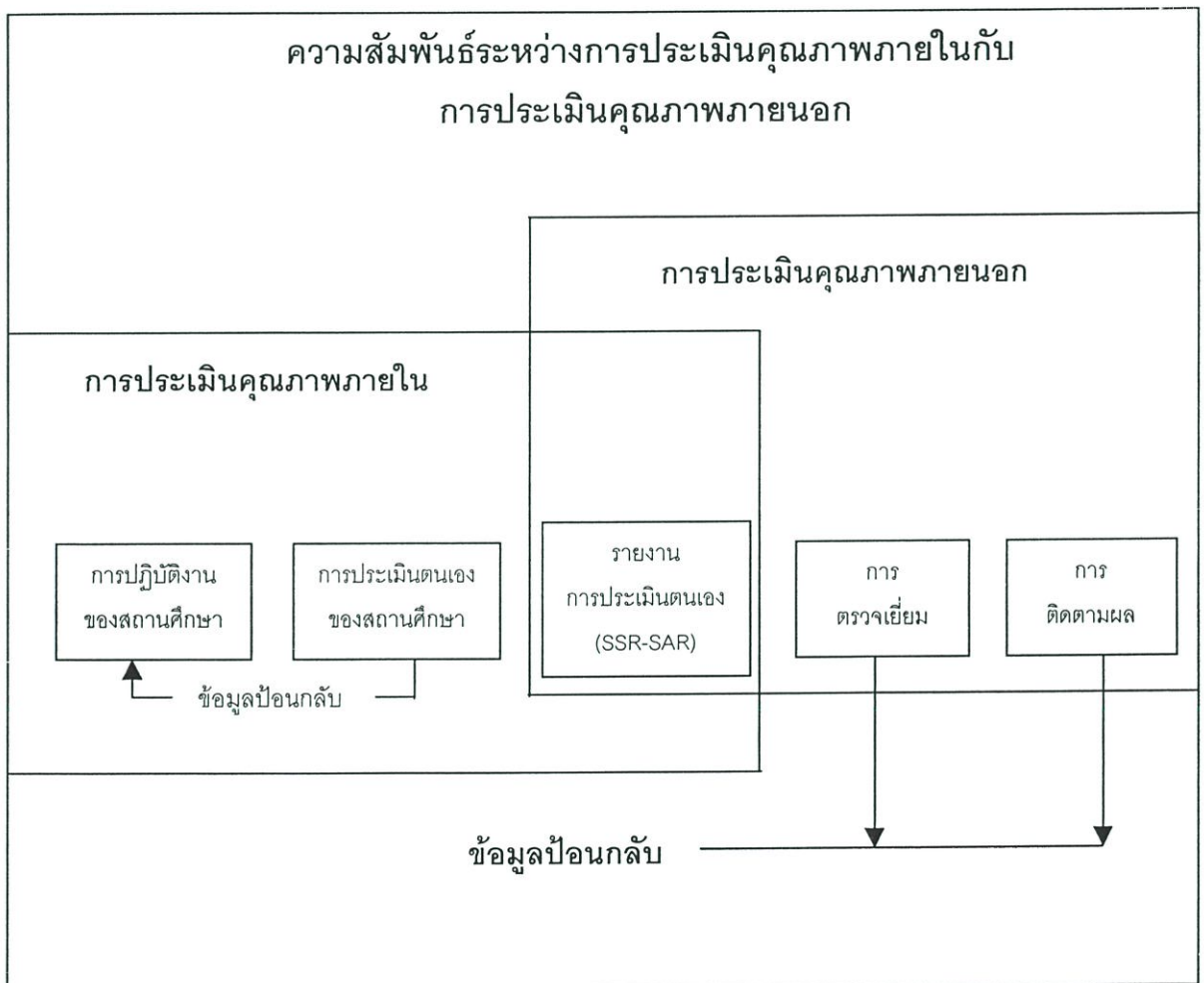
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Internal Audit) โดยการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน เป็นการกำหนดระบบการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินการตามข้อ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนหนึ่งเป็นการประเมิน โดยหน่วยงานที่กำกับ ดูแล หน่วยงานต้นสังกัด เป็นการประเมินคุณภาพภายในและอีกส่วนหนึ่ง เป็นการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กฤษฎีการ เป็นการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานอย่างมีทิศทาง โดยการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน การดำเนินงานตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ต้องมีการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเอง เพื่อให้มีการตรวจสอบในสิ่งที่สถานศึกษาได้วาง แผนไว้ในแต่ละปี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือสถานศึกษาจะได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา โดยใช้กระบวนการดำเนินงาน PDCA (Plan – Do – Check – Act)

การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินคือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา/แต่งตั้ง

การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการประเมินคุณภาพภายใน และเป็นการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเองของสถานศึกษา ฉะนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานที่กำหนด ควรให้สอดคล้องต่อเนื่องกัน เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่ต้องการ

ภาพที่ 2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก
ที่มา : สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา (2544 : 13)

2.3 การประกันคุณภาพด้านอาชีวศึกษา

2.3.2 หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน

หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในที่กระทรวงศึกษาธิการ จะประกาศใช้ตาม มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เสนอไว้ ดังต่อไปนี้

1. มีการจัดระบบบริหารเพื่อการประกันคุณภาพ เป็นการกำหนดให้มีกลไก รับผิดชอบดูแลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยตรงและชัดเจน ซึ่งอาจจะกำหนด ในรูปของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นการเฉพาะ และสถานศึกษาควรจัด องค์กรรองรับทุกระดับ เช่น มีคณะทำงานการประกันคุณภาพระดับแผนกวิชา/ประเภทวิชา ระดับ หลักสูตรและระดับสถาบัน

2. มีการจัดระบบสารสนเทศ ซึ่งระบบสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการ ทำงานประกันคุณภาพการศึกษาเนื่องจากต้องมีการตัดสินใจในทุกระดับที่ต้องอาศัยข้อมูล และสารสนเทศเป็นแนวทาง เช่น การตัดสินใจในเรื่องการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา คุณภาพ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลผลการเรียนรู้/ผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอดีตของ ผู้เรียนรายคนรายกลุ่ม รวมทั้งความต้องการในอนาคตของผู้เรียนและการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อ สนองเป้าหมายจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลในการเลือกยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

3. มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานระดับ สถานศึกษา รวมทั้งตัวบ่งชี้คุณภาพ ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการ เรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น เช่น มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐาน การดำเนินงานการบริหารจัดการ โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ/สังกัด ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพ การตรวจสอบและประเมินผลและเทียบเคียงกับการ ประเมินจากภายนอก

4. มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (Plan) เป็นขั้นตอนแรก ของการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน นั่นคือในแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการ พัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 3-5 ปี สำหรับระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำแผนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1) เป็นแผนกลยุทธ์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความ จำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

2) กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและสภาพความสำเร็จของการ พัฒนาไว้อย่างต่อเนื่องชัดเจน และเป็นรูปธรรม

3) กำหนดวิธีดำเนินงาน ที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิง

ประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

- 4) กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
- 5) กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

7) กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามภาระงาน แผนงาน โครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน ในขั้นตอนนี้จึงต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการส่งเสริมสนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน

6. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ (Check) เป็นขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายในโดยสถานศึกษา เพื่อรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในขั้นตอนนี้สถานศึกษาจึงต้องวางกรอบและกำหนดเครื่องมือ เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล แปลความ สรุปผลการประเมินและเขียนรายงานเป็นรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนและในขั้นตอนนี้ก็ต้องเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องทุกปี

นอกจากนี้ ในขั้นตอนนี้จะมีกิจกรรมการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาและการประเมินมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อประเมินและรายงานคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยภาพรวม (ระดับชาติ) ซึ่งจะมีการดำเนินการเป็นระยะ เช่น สามปีต่อหนึ่งครั้ง

7. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) เป็นขั้นตอนของการนำผลการตรวจสอบ ทบทวน และประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรใช้ในการวางแผนต่อไปและใช้จัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ต่อไป

2.3.2 แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยสถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มีแนวดำเนินงานที่สำคัญในการจัดการศึกษา

ดังนี้ (ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2544 : 66 – 72)

1. การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา เป็นข้อตกลงที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงเวลาที่กำหนด โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา

2. การบริหารจัดการคุณภาพ เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการหลากหลายมาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระบบคุณภาพ (Quality System) มีมาตรฐาน (Standrad) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา โดยเน้นด้านการเรียนการสอน การประเมินผลตามสภาพจริง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนด้านการบริหารและการจัดการ

3. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน การประเมินสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดในธรรมนูญสถานศึกษาทุกปี เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. การรายงานคุณภาพการศึกษา เป็นการสื่อสารให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.3.2.1 แนวการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1. การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ธรรมนูญสถานศึกษาเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ในช่วงเวลาดำเนินการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ประชาชน/ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น และข้าราชการนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 ศึกษา/ทบทวน สถานภาพปัจจุบันจากข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ข้อมูลย้อนกลับจากการปฏิบัติกรที่ผ่านมาและข้อมูลพื้นฐานด้านความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน นโยบาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ แนวโน้มการพัฒนา ความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

1.2 จัดทำธรรมนูญสถานศึกษาในช่วงเวลาที่กำหนดให้ครบองค์ประกอบ คือ

- 1) ภาพรวมของสถานศึกษา
- 2) เป้าหมายของสถานศึกษา
- 3) แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
- 4) แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
- 5) บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

- 6) บทบาทของผู้เรียน
- 7) แผนงบประมาณ
- 8) แผนการกำกับ ตรวจสอบและรายงาน

1.3 เสนอพิจารณาให้ความเห็นชอบ

- 1) ขั้นตอนพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยคณะผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ขั้นตอนมติพิจารณาความเห็นชอบ โดยคณะกรรมการสถานศึกษา

1.4 ประกาศใช้ธรรมนูญสถานศึกษา

- 1) ประกาศโดยแจ้งให้ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ
- 2) ประกาศโดยแจ้งให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทราบ
- 3) ประกาศโดยแจ้งให้ผู้เรียนทราบ
- 4) ประกาศโดยแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

2. การบริหารจัดการคุณภาพ เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระบบคุณภาพ มีมาตรฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามธรรมนูญสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารจัดการ ดังนี้

2.1 จัดระบบคุณภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาเกี่ยวกับการเรียน การสอนและการจัดการและบริการ โดยมอบหมายบทบาทหน้าที่ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและเหมาะสม

2.2 กำหนดนโยบาย แนวดำเนินงานและวิธีปฏิบัติงานของระบบคุณภาพในสถานศึกษาให้ชัดเจน ดังนี้

- 1) คุณภาพด้านการเรียนการสอน
 - นโยบายเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน การแนะแนว การวัดผลและประเมินผลและกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
 - แนวดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน การแนะแนว การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ
 - วิธีการปฏิบัติงาน มีแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผล ตามสภาพจริงจากระบบประเมินผลงาน แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาตนเอง

- 2) คุณภาพด้านการจัดการและบริการ

- นโยบายเกี่ยวกับทรัพยากร อาคารสถานที่ ห้องเรียน การเงิน การบริการ สวัสดิการ การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา

- แนวดำเนินงาน/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากร อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ การเงิน งบประมาณ การบริการ สวัสดิการ การดูแลรักษาพยาบาล รวมทั้งการพัฒนาบุคลากร

- วิธีการปฏิบัติงาน ได้แก่ การปฏิบัติงานบำรุงรักษา อาคารสถานที่ การปฏิบัติงานห้องคอมพิวเตอร์ การปฏิบัติงานห้องพยาบาล การปฏิบัติงานการเงิน การปฏิบัติงานบริหารงบประมาณ เป็นต้น

2.3 ประกาศใช้ระบบคุณภาพ ให้ผู้รับผิดชอบทุกคนทราบและดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ คือ

1) เน้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกในการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไขปัญหาข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

2) กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์ในการทำงานกว้างไกล มองภาพรวมของการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.4 พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและให้มีความเข้าใจในระบบคุณภาพโดยรวมตามเงื่อนไขความสำเร็จต่าง ๆ คือ ความตระหนักถึงของบุคลากรในเรื่อง ต่อไปนี้

- 1) คณะทำงานคุณภาพ
- 2) ประสิทธิภาพในการสื่อสาร
- 3) การบริหารเวลา
- 4) กลวิธีในการจัดการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ
- 5) การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง
- 6) การทำเพิ่มสะสมผลงาน
- 7) การจัดทำสื่อ
- 8) การวิจัยในชั้นเรียน

2.5 ติดตาม กำกับและเฝ้าระวังการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

3. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน การประเมินสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ

3.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

- 1) กำหนดแผนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติงานทุกงาน/โครงการของสถานศึกษา
- 2) มอบหมายงานการตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงาน ตรวจสอบผลผลิต และตรวจสอบระบบคุณภาพให้บุคลากรตามความเหมาะสม โดยต้องมีคณะผู้รับผิดชอบงานนั้นร่วมอยู่ด้วย
- 3) ดำเนินการตรวจสอบตามแผนและวิธีการที่กำหนดไว้
- 4) เก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการตรวจสอบและปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข
- 5) ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข
- 6) รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะผู้บริหารเพื่อทบทวนคุณภาพทุกสิ้นภาคการศึกษาและสิ้นปีการศึกษา

3.2 การทบทวนคุณภาพการศึกษา เป็นการนำผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตลอดปีการศึกษาและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเมื่อครบรอบธรรมนูญสถานศึกษามาประเมินว่าเป็นไปตามเป้าหมายเพียงใด เพื่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบคุณภาพของสถานศึกษา และผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการทบทวน มีดังนี้

- 1) ผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน การจัดการและบริการ และการปฏิบัติงาน
- 2) ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต การร้องเรียนจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศิษยานุศิษย์ ผู้มาเยี่ยมชม
- 3) การปฏิบัติการแก้ไขที่ยังไม่สำเร็จ
- 4) การใช้ทรัพยากร เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่
- 5) ประสิทธิภาพของบุคลากร

6) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา

7) อื่น ๆ

อนึ่ง การทบทวนคุณภาพการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาทุกสิ้นปีการศึกษาและเมื่อครบรอบธรรมนูญสถานศึกษา

4. การรายงานคุณภาพการศึกษา เป็นการสื่อสารให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สาระการรายงานหลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1) ผู้เรียนและผู้ปกครองเป็นรายบุคคล เน้นการรายงานคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ทุกสิ้นภาคการศึกษาและสิ้นปีการศึกษา

2) ผู้ปกครองและชุมชน เน้นการรายงานผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของงาน กิจกรรมสำคัญที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนและชุมชน ความสำเร็จและความภูมิใจที่สร้างความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นในคุณภาพสถานศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษาและครบรอบธรรมนูญสถานศึกษา

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เน้นการรายงานผลการดำเนินงานจัดการศึกษาเป็นรายปีตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเมื่อครบรอบช่วงเวลาของธรรมนูญสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารและจัดการของสถานศึกษาเพื่อทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่ต้องการ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าการประกันคุณภาพภายใน

- เป็นงานที่ดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ
- เป็นงานที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตามวงจรการบริหารงาน คือ ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติงานตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุง (Act)
- ต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เขียนในรูปของความคาดหวังที่สถานศึกษาจะต้องบรรลุถึงวัตถุประสงค์

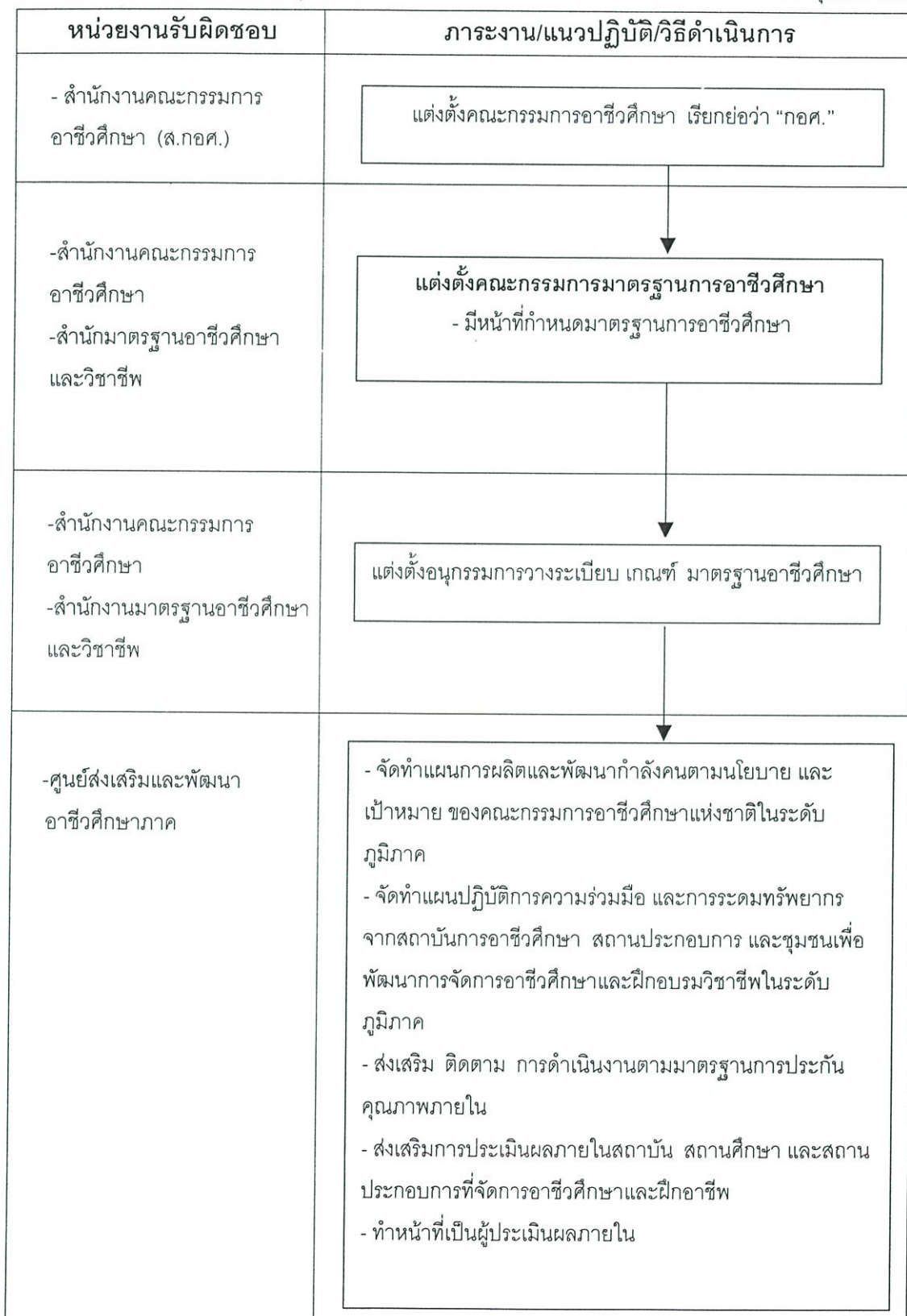
ตามสาระสำคัญของหมวด 6 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหมวดที่ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจะได้เข้ามาทำการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้น จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า หากสถานศึกษาสามารถจัดระบบประกันคุณภาพภายในได้เป็นอย่างดีแล้ว โอกาสที่จะได้รับการรับรองจากองค์กรอิสระภายนอกจึงเป็นเรื่องที่ไม่ยาก จุดเริ่มต้นของควมมีคุณภาพจึงต้องเริ่มจากการดำเนินการภายในอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อาจใช้แนวทางได้หลายแบบ เช่น ระบบ ISO 9000 ระบบ QC ระบบ TQM ในกรณีที่ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการในสถานศึกษา อาจใช้วงจรการบริหารมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้ คือ วงจร PDCA (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. 2545 : 8)

การพัฒนาคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงการผสมผสานกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมิน ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาและผลสุดท้ายที่เกิดขึ้นคือ เกิดผลดีต่อผู้เรียน เป็นสำคัญ

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพอาชีวศึกษาเพื่อรองรับ พ.ร.บ. อาชีวศึกษานั้น สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

ภาพที่ 2.8 แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

ที่มา : คู่มือการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา (2545 : 20-22)

หน่วยงานรับผิดชอบ	วิธีดำเนินการ
-สถาบันการอาชีวศึกษา	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>แต่งตั้งคณะกรรมการอาชีวศึกษา เรียกว่า "กอส."</p> </div>
	<div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>แต่งตั้งคณะกรรมการสภาสถาบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถาบัน - จัดทำแผนพัฒนาสถาบัน (ธรรมนูญ) - จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ (PBB) - จัดทำคู่มือการควบคุมคุณภาพ เช่น 5 ส. QC, TQM. เป็นต้น - จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ, อบรม, สัมมนา, นิเทศ </div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถาบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือนโยบายประกันคุณภาพภายในสถาบันให้สอดคล้อง กับนโยบายของคณะกรรมการมาตรฐานการอาชีวศึกษา - จัดทำคู่มือกำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพภายใน - จัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพภายใน - จัดทำรายงานประเมินตนเอง - รายงานหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี - จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม สัมมนา นิเทศ </div> <div style="text-align: center;">↓</div>
- สถานศึกษา	<div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา - จัดทำแผนปฏิบัติงานแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (PBB) - ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน - กำกับ ติดตามการดำเนินงาน - ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข </div>

หน่วยงานรับผิดชอบ	วิธีดำเนินการ
	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: center;">แต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพภายใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน - จัดทำคู่มือ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา - จัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพภายใน - จัดทำรายงานการประเมินตนเอง - รายงานหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี </div> <div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px; text-align: center;"> จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม นิเทศ </div> <div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;">↓</div>
-สถาบันการอาชีวศึกษา	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px; text-align: center;"> รายงานการประเมินตนเองของสถาบัน </div> <div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;">↓</div>
-คณะกรรมการอาชีวศึกษา -สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px; text-align: center;"> รายงานหน่วยงานต้นสังกัด ประเมินและออกหนังสือรับรองสถาบัน สถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน </div>

ภาพที่ 2.8 (ต่อ)

2.3.3 มาตรฐานการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา และปัจจัยสนับสนุนที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพตามที่กำหนด ในหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพในสาขาวิชาที่เรียน และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจประเมิน การกำกับดูแล และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน จำแนกเป็นมาตรฐานด้านผู้จบการศึกษาและผู้เรียน 3 มาตรฐาน มาตรฐานด้านกระบวนการ 5 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านปัจจัย 4 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1 ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้เชิงวิชาการ มีทักษะในวิชาชีพ และทักษะชีวิตอันส่งผลต่อการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

- ตัวบ่งชี้ 1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา
- ตัวบ่งชี้ 1.2 ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (Competency Profile) ในสาขาวิชาที่เรียน
- ตัวบ่งชี้ 1.3 ได้งานทำในสถานประกอบการ/ประกอบอาชีพอิสระ หรือ ศึกษาต่อ ภายใน 1 ปี
- ตัวบ่งชี้ 1.4 ผู้ประกอบการ/หัวหน้าหน่วยงาน ที่รับผู้สำเร็จการศึกษา เข้าทำงาน มีความพึงพอใจทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ในทักษะพื้นฐาน ทักษะในการปฏิบัติงาน และพัฒนาตนเองในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

- ตัวบ่งชี้ 2.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละหมวดวิชาตามโครงสร้าง หลักสูตรของสาขาวิชาที่เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ตัวบ่งชี้ 2.2 ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพของสาขาวิชาที่เรียนในแต่ละระดับ
- ตัวบ่งชี้ 2.3 ประยุกต์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ใช้ในการปฏิบัติงาน วิชาชีพได้อย่างเหมาะสม
- ตัวบ่งชี้ 2.4 สามารถค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอก สถานศึกษาด้วยตนเอง
- ตัวบ่งชี้ 2.5 มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาและเทคโนโลยี สารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีความรักในอาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ตัวบ่งชี้ 3.1 มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัยในการปฏิบัติงาน

ตัวบ่งชี้ 3.2 รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตัวบ่งชี้ 3.3 มีพฤติกรรมแสดงถึงความรัก ความภูมิใจ และมีจรรยาบรรณ

ตัวบ่งชี้ 3.4 มีพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยง และไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดและอบายมุข

ตัวบ่งชี้ 3.5 มีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาชุมชน สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและกิจกรรมอื่น ๆ ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีการระดมทรัพยากร จัดระบบเครือข่ายในการจัดการอาชีวศึกษา รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ ชุมชน แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ 4.1 จัดผู้สอน และบุคลากรต่าง ๆ ได้ตรงกับคุณวุฒิและประสบการณ์

ตัวบ่งชี้ 4.2 จัดระบบความร่วมมือ ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ภายใต้อาชีวศึกษาในการร่วมมือการจัดการศึกษา และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ 4.3 จัดระบบความร่วมมือ ประสานงานกับสถานประกอบการ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและระบบปกติ

ตัวบ่งชี้ 4.4 จัดหาผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน จากสถานประกอบการ หน่วยงานต่าง ๆ ชุมชนและท้องถิ่น ให้ความรู้ในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ 4.5 จัดหาและจัดการแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในสถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชน และท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและมีการประเมินผลตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 5.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับสาระมาตรฐาน และตัวผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงและ

เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ตัวบ่งชี้ 5.3 ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 5.4 กำหนดระบบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้
สอดคล้องกับสมรรถนะทางวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชา

ตัวบ่งชี้ 5.5 ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายโดยเน้นการประเมินตาม
สภาพจริง ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตรวจสอบได้
เน้นการมีส่วนร่วม

ตัวบ่งชี้ 6.1 จัดระบบการบริหารงานสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ 6.2 จัดระบบการบริหารงบประมาณที่มุ่งประสิทธิผลและมี
ระบบตรวจสอบได้

ตัวบ่งชี้ 6.3 จัดการบริหารบุคลากร มีการมอบหมายได้อย่างเหมาะสม
ทั้งด้านปริมาณและความสามารถ

ตัวบ่งชี้ 6.4 มีนโยบาย ปรัชญาและมาตรการในการจัดการอาชีวศึกษา
มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวิชาชีพที่ชัดเจน

ตัวบ่งชี้ 6.5 มีการวางแผนใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงานนิเทศ กำกับ
ติดตามและประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีการส่งเสริมการทำงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่มี
คุณภาพ เผยแพร่สู่สาธารณชน และนำไปพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ

ตัวบ่งชี้ 7.1 จัดทำนวัตกรรม โครงการ งานวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัย
สถาบันวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาชีพ งานประเมินผล และ
บทความทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้ 7.2 เผยแพร่งานสู่สาธารณชน รวมทั้งในวงการธุรกิจ
อุตสาหกรรมและมีการนำผลงานมาใช้ในการพัฒนาสถาน
ศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ

ตัวบ่งชี้ 7.3 มีการส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาผู้สอน บุคลากรและ
ผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถทำนวัตกรรม
โครงการ งานวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยสถาบัน งาน
ประเมินผลและบทความทางวิชาการได้อย่างมีคุณภาพ

ตัวบ่งชี้ 7.4 จัดหาแหล่งความรู้ และแหล่งเงินทุน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนแก่บุคลากรในการทำงานนวัตกรรมโครงการ งานวิจัย ในชั้นเรียน งานวิจัยสถาบัน งานประเมินผล และบทความทางวิชาการ

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการบริการทางวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวบ่งชี้ 8.1 จัดกิจกรรม/โครงการ ส่งเสริมความรู้และทักษะทางวิชาชีพ เพื่อการประกอบอาชีพ และการพัฒนาทางเทคโนโลยี

ตัวบ่งชี้ 8.2 จัดกิจกรรม โครงการ ที่ให้บริการแก่ชุมชนและท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ 8.3 ร่วมมือกับชุมชน และท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามประเพณีและเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ รวมถึงความปลอดภัยของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 9.1 จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน พื้นที่ฝึกปฏิบัติงานเหมาะสมกับวิชาที่เรียน และการฝึกปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ใช้สอย อย่าง สูงสุด

ตัวบ่งชี้ 9.2 จัดระบบความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในห้องปฏิบัติการ และโรงฝึกงาน

ตัวบ่งชี้ 9.3 จัดหาวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ อย่างเพียงพอ และเหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวบ่งชี้ 9.4 จัดการสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สะอาด ปลอดภัย และประโยชน์ใช้สอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 10 ผู้สอนและบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในวิชาที่สอน การปฏิบัติหน้าที่ และพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี

ตัวบ่งชี้ 10.1 สามารถวางแผน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผล ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 10.2 สามารถจัดการ นิเทศ และติดตามประเมินผล การฝึกอาชีพ และการฝึกงานร่วมกับสถานประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้ 10.3 ได้รับการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านวิชาชีพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ จากสถานประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ

อย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ 10.4 สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ 10.5 เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในงานอาชีพและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ 11.1 กำหนดนโยบาย และจัดระบบการปฏิบัติงานในการเปิดสอนหลักสูตรแต่ละระดับ ในสาขาวิชา/สาขางานที่เปิดสอน

ตัวบ่งชี้ 11.2 มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในงานอาชีพและสภาพท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ 11.3 มีความร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงาน ชุมชน และท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ 11.4 มีการจัดหลักสูตรที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียน/สถานประกอบการ/หน่วยงาน/ชุมชน

มาตรฐานที่ 12 การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้ 12.1 มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน

ตัวบ่งชี้ 12.2 มีมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ 12.3 มีแผนพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาที่เกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย

ตัวบ่งชี้ 12.4 มีการประกันคุณภาพและจัดทำรายงานประจำปี เผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ตัวบ่งชี้ 12.5 นำผลการประเมินไปจัดทำข้อมูลทางแผนพัฒนาการศึกษาในปีต่อไป

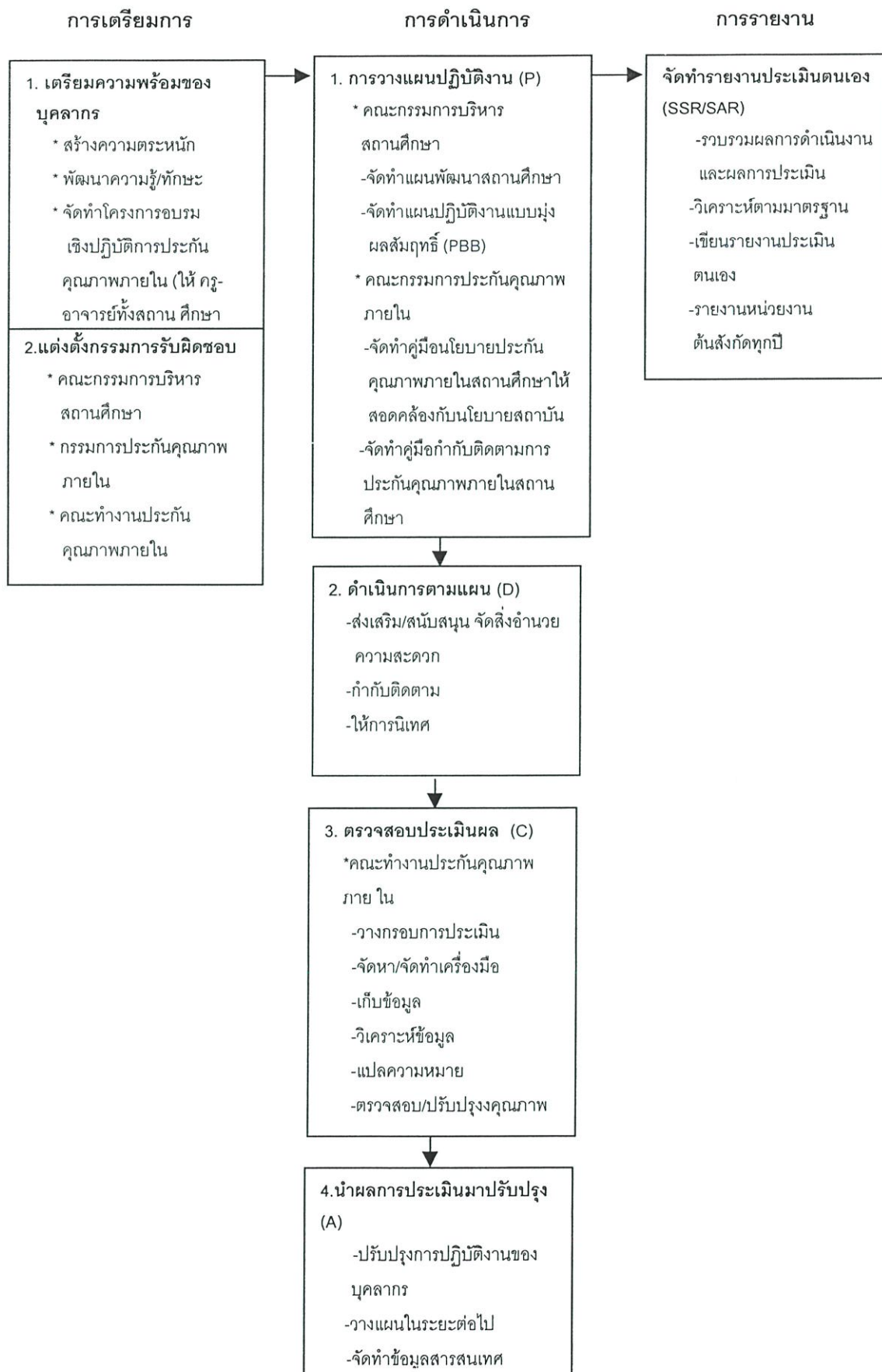
2.4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจร PDCA ที่ผู้บริหารทราบกันดีอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่และจะต้องไม่

แปลกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยในสถานศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยคำนึงถึงเงื่อนไขข้างต้น ควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงานในเรื่องนี้ หลังจากนั้นบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด ดังเสนอในภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ที่มา : คู่มือการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา (2545 : 9)

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ โดยการเตรียมการที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ

- การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ทักษะ
- การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาในการประสาน กระตุ้น กำกับ ดูแลให้บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมกันดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

ปัญหาสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายใน ก็คือการบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานตามปกติ และเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ นอกจากนี้ บุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน จำเป็นต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยอาจดำเนินการดังนี้

1. การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ต้องร่วมกันทำเป็นทีม จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันไปคนละทิศ คนละทาง และไม่ทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะทำให้สำเร็จได้ยาก ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องปรับความคิดของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อนโดยรูปแบบที่ควรใช้ ได้แก่

- 1) สถานศึกษาที่มีบุคคลแกนนำ ซึ่งมีความพร้อมในด้านความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วิทยากรของสถานศึกษาเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และศักยภาพของสถานศึกษาที่สามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นปรัชญาของการประเมินแนวใหม่ ที่ต้องการให้บุคลากรภายในเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตนเอง

2) ในกรณีที่การมอบหมายให้บุคลากรที่เป็นแกนนำ มีบทบาทในการชี้แจงทำความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานด้วยตนเอง ไม่ประสบความสำเร็จ ก็จำเป็นต้องจัดหาวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพหรือฝีมือ มาช่วยโน้มน้าวความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้พร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ ดังกรณีตัวอย่างของสถานศึกษานำร่อง ซึ่งพบว่าการใช้กลยุทธ์วิธีปลูกจิตสำนึกด้วยการเชิญวิทยากรมืออาชีพมาพูดให้บุคลากรทุกคนรับทราบพร้อมกัน ได้ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาที่แต่เดิมไม่ค่อยมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานเกิดการตื่นตัวและลุกขึ้นมาเริ่มงานทันที

3) การชี้แจงทำความเข้าใจ ไม่ว่าจะดำเนินการโดยบุคลากรภายในหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก ควรให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน ไม่ควรชี้แจงเฉพาะแกนนำหรือคณะทำงานเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้ทราบความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในอย่างทั่วถึงกัน และร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการต่อไป

2. การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

บุคลากรส่วนใหญ่ยังเข้าใจวิธีการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อยและไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินตนเอง จึงควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้โดยรูปแบบที่ควรใช้ คือ

1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยให้ทุกคนได้เข้าร่วมประชุม หากสามารถหาบุคลากรที่มีความสามารถจะเป็นแกนนำได้ ก็ควรมอบหมายให้แกนนำเป็นผู้รับผิดชอบจัดการในเรื่องนี้

2) ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น ควรแบ่งเป็นช่วง ๆ ตามกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละช่วง ดังนี้

- ช่วงแรก เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพภายใน กระบวนการบริหารงานคุณภาพ แล้วเริ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อจากนั้นก็ให้ร่วมกันปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ

- ช่วงที่สอง เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบและวางแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมิน ต่อจากนั้นก็ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามกรอบและแผนการประเมิน

- ช่วงที่สาม เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) โดยจัด

ประชุมปฏิบัติการหลังจากที่บุคลากรมีการปฏิบัติงาน และมีการประเมินตนเองตามแผนไปแล้ว ระยะเวลาหนึ่ง

2.4.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ

ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีมโดยผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมาย ในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน

การตั้งคณะกรรมการ ควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร ฝ่ายที่รับผิดชอบงานใด ควรอยู่ในคณะกรรมการที่รับผิดชอบการพัฒนาและการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์ประจำวิชา ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพด้านการเรียนการสอน ด้านครูและนักเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและอาจารย์ฝ่ายบริหาร ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร และเกี่ยวกับผู้ที่ทำงานด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น และมีคณะกรรมการกลาง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อประสานและรับผิดชอบในภาพรวมทั้งหมด

การมีคณะกรรมการตามโครงสร้างการบริหาร และให้บุคลากรรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของตนเอง จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกันในการพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาครอบคลุมด้านครบทุกด้าน

2.4.3 การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

2.4.3.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)

ขั้นตอนการวางแผน ได้มีผู้ที่อธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมของการวางแผนไว้ดังนี้ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 188-189) กล่าวว่า การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้น

ลงมือปฏิบัติซึ่งการวางแผน เป็นการกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

วรารัตน์ เชียงไพรี (2542 : 238-239) กล่าวว่า การวางแผนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดเพื่อให้ส่วนอื่น ๆ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดช่องว่างระหว่างสิ่งที่ต้องการให้กับสิ่งที่เป็นอย่างจริง มีวิธีการปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์และการจำแนกปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การพิจารณาขอบเขตและข้อจำกัด แสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตัดสินใจกำหนดแผนการปฏิบัติการ กำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล

จรัส นองมาก (2544 : 51) กล่าวว่า การจัดทำแผนเป็นการเตรียมการอย่างฉลาด รอบคอบในการปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน งานและทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

มาลัย หุวะนันทน์ (2508 : 20, อ้างใน ไพรัตน์ เดชะรินทร์, 2527 :184) อธิบายว่า การวางแผนเป็นกระบวนการขั้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการและวิจารณ์ญาณ วิวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้ว กำหนดวิธีการ โดยถูกต้องและมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปโดยเรียบร้อยสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพที่สุด ฉะนั้นแผนจึงเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นหรือหวังจะให้เกิดขึ้นในอนาคต แผนจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ต้องการจะให้มีขึ้น การกำหนดให้มีแผนเป็นการแสดงออกให้เข้าใจอัจฉริยภาพของมนุษยชาติที่ใช้ความพากเพียรพยายามปรับสิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิต

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการวางแผน เป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการและวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

ก. จุดมุ่งหมายของการวางแผน

ในการบริหารองค์การ การวางแผนเป็นไปเพื่อจุดมุ่งหมาย ต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อทำวัตถุประสงค์ขององค์การให้ชัดเจน การวางแผนจะบอกถึงวัตถุประสงค์ ประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการขององค์การที่ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทุกคนเข้าใจตรงกัน
2. เพื่อกำหนดหน้าที่ของบุคลากรในองค์การ เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นแนวทางในการประสานงานความร่วมมือระหว่างกันแต่ละฝ่าย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่ต้องการกำหนดไว้
3. เพื่อสร้างการควบคุมงานภายในองค์การ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่

กำหนดไว้

4. เพื่อปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติ

5. เพื่อใช้ทรัพยากรขององค์การให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการปฏิบัติภารกิจขององค์การ

6. เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างราบรื่น

จากจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น หากกล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการวางแผนก็คือ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่นนั่นเอง

ข. ประโยชน์ของการวางแผน

การวางแผนมีประโยชน์ต่อการบริหารองค์การดังนี้

1. ช่วยให้เห็นภาพรวมในการปฏิบัติงานขององค์การ
2. ช่วยให้การบริหารงานขององค์การมีจุดมุ่งหมายและมีทิศทางที่แน่นอน
3. ช่วยให้ผู้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเป็นข้อผูกมัด

(Commitment) ในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ

4. ช่วยลดหรือหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เกิดความสิ้นเปลืองของทรัพยากร และปัญหาการกระทบกระทั่งและแทรกแซงการทำงานกันและกันของบุคลากรหรือฝ่ายที่รับผิดชอบงานต่างกัน

5. ช่วยลดความเสี่ยงหรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและโดยนัยเดียวกันกับจุดมุ่งหมายของการวางแผน หากจะสรุปประโยชน์ที่แท้จริงของการวางแผนต่อการบริหารองค์การก็คือ การวางแผนช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่นนั่นเอง

ค. กระบวนการวางแผน

การวางแผนเป็นกระบวนการ (Process) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม (Activity) ที่จะต้องกระทำกันอย่างต่อเนื่อง โดยให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์การ และบางส่วนของแผนอาจจะต้องมีการทบทวนใหม่ ถ้าผลที่เกิดขึ้นขาดความสมบูรณ์หรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้

ปัจจุบันองค์การทุกประเภท ทุกองค์การ มีแผนสำหรับใช้ในการดำเนินงานหรือเป็นเครื่องมือของการบริหารงานของผู้บริหาร ซึ่งมีทั้งที่กำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรอย่าง

ชัดเจนและที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คืออยู่ในสมองของผู้บริหารระดับสูง แล้วสั่งให้บุคลากร หรือผู้ได้บังคับบัญชาในองค์การปฏิบัติ เนื่องจากกระบวนการวางแผนไม่มีรูปแบบที่แน่ชัด แต่ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม การวางแผนเป็นศาสตร์ที่มีองค์ความรู้เฉพาะ กระบวนการวางแผน จึงมีขั้นตอนที่กำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ และมีรายละเอียดที่ชัดเจนโดยมีอุดมการณ์ที่มุ่งหวังความสำเร็จในการบริหารองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น

ในทัศนะของ เลอ เบร็องตอง (Preston P. Le Breton, อ้างถึงใน ประเสริฐ วัฒนกุลวงษ์, 2536 : 117-118) กระบวนการวางแผน ประกอบด้วย 14 ขั้นตอน คือ

1. พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนว่า มีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหนที่จะต้องมีการกำหนดแผนเพื่อนำมาปฏิบัติ
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของแผน คือ กำหนดว่าเราจะแก้ปัญหาอันนั้น ให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างไร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๆ เท่านั้น
3. กำหนดเค้าโครงของแผนอย่างกว้าง ๆ เป็นการกำหนดกรอบ ขอบเขต ทิศทาง และแนวทางของแผน
4. เสนอเค้าโครงของแผนเพื่อขออนุมัติ เป็นการขออนุมัติหลักการของแผน
5. เตรียมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการวางแผน โดยมีการแบ่งงานและมอบหมายความรับผิดชอบ
6. กำหนดเค้าโครงและรูปร่างของแผนโดยละเอียด
7. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน
8. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผนอย่างละเอียดถี่ถ้วน ข้อมูลที่เก็บจะมาจาก 2 แหล่ง คือ ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary Source) และจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Source)
9. ประเมินข้อมูลโดยการวิเคราะห์และประมวลข้อมูล โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของข้อมูล พิจารณาความถูกต้อง พร้อมทั้งประมวลผลเพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูล
10. เขียนแผนที่สมบูรณ์ครบถ้วน โดยใช้ข้อมูลและกรอบเค้าโครง ความคิดที่มีมาเขียนแผนที่สมบูรณ์
11. การทดสอบแผน เป็นการทดลองนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อดูผลที่จะได้จากแผนเบื้องต้น เพื่อปรับปรุงแผน
12. การปรับปรุงแก้ไขแผน
13. ทดสอบแผนครั้งสุดท้าย
14. ขออนุมัติใช้แผน

ง. ข้อควรคำนึงในการวางแผน

ในการวางแผนไม่ว่าจะกี่ขั้นตอนก็ตาม สารสำคัญอยู่ที่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งการที่จะเป็นไปได้ดังที่กล่าวนี้ การวางแผนจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขที่สำคัญ ดังนี้

1. ความจำเพาะเจาะจง (Specificity) แผนจะต้องมีความชัดเจนในเป้าหมายและแนวปฏิบัติ
2. ความยืดหยุ่น (Flexibility) แผนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้นำแผนไปปฏิบัติสามารถใช้ดุลยพินิจ เพื่อปรับเปลี่ยนองค์ประกอบบางประการของแผน เช่น แนวปฏิบัติ ได้พอสมควรตามสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไป
3. ความครอบคลุม (Comprehensiveness) แผนจะต้องมีขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในทางตั้งและในทางราบ เพื่อก่อให้เกิดการระดมทรัพยากร ระดมคน การติดต่อร่วมมือ การประสานงานในการปฏิบัติงาน
4. ความง่ายในการควบคุม (Ease of Control) แผนจะต้องเป็นแนวทางและเป็นมาตรฐานเพื่อที่จะสามารถใช้ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
5. ความสามารถในการบริหารเวลาได้ดีขึ้น (Better Time Management) แผนจะต้องสามารถจัดเวลาที่สูญเสียไป ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติตามแผนนั้นรวดเร็วและทันเวลา หรือสามารถทำให้การบริหารเวลามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. ความสามารถในการนำไปใช้งานได้จริง (Practically Implementation) ซึ่งพิจารณาในสองมิติ คือ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และมีความง่ายในการดำเนินการตามแผน (Ease of Implementation)

จ. องค์ประกอบของการวางแผน

องค์ประกอบของการวางแผน จำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. องค์ประกอบเชิงกระบวนการ ได้แก่
 - 1.1 การจัดทำร่างแผน (Design) การจัดทำร่างแผนงานมีรายละเอียดที่บอกได้ว่าแผนงานนั้นเป็นแผนอะไร ต้องการทำอะไร ทำอย่างไร ใครทำ ทำเมื่อใด และทำที่ไหน
 - 1.2 การชี้แจงแผน (Communication) เป็นการชี้แจงแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเป็นที่เข้าใจตรงกัน เพื่อการยอมรับ การสนับสนุนต่อการปฏิบัติและการประสาน
 - 1.3 การปรับแผน (Adjustment) เป็นการปรับปรุงรายละเอียดบางประการของแผน จากผลของการชี้แจงแผนเพื่อให้ได้แผนที่ดียิ่งขึ้น
 - 1.4 การดำเนินการตามแผน (Implementation) เป็นการนำแผนไปปฏิบัติ

เพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งฝ่ายบริหารจะต้องให้การสนับสนุนทั้งกำลังคน กำลังทรัพย์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ตลอดจนกำลังใจของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

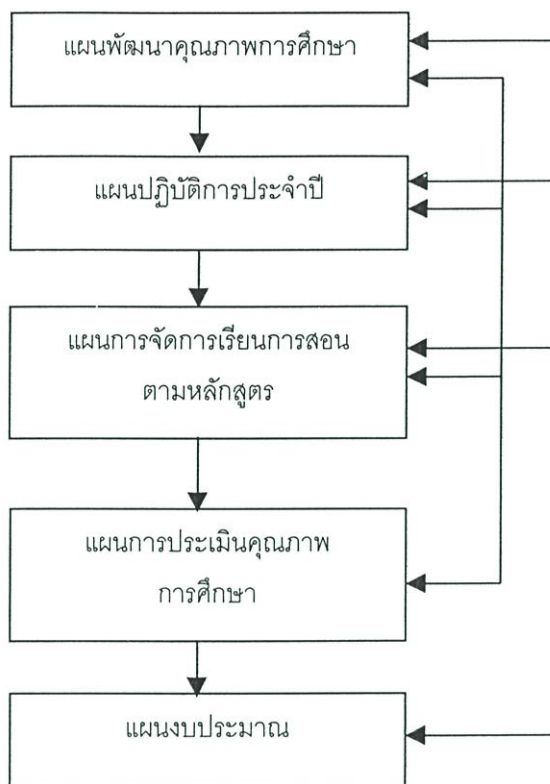
1.5 การควบคุมแผน (Control) ในระหว่างการใช้แผน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะฝ่ายบริหารจะต้องติดตามตรวจสอบ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามที่แผนกำหนดไว้

1.6 การประเมินแผน (Evaluation) เป็นการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผน เพื่อนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือวางแผนต่อเนื่องต่อไป

การวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจะต้องมีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3-5 ปี รายละเอียดในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ควรศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดต่าง ๆ เช่น เอกสารเรื่องธรรมนูญสถานศึกษาของกรมวิชาการ (2542) และเอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 5 เรื่อง การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) เป็นต้น

เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนต่าง ๆ คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนงบประมาณทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา ซึ่งแผนต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 2.10

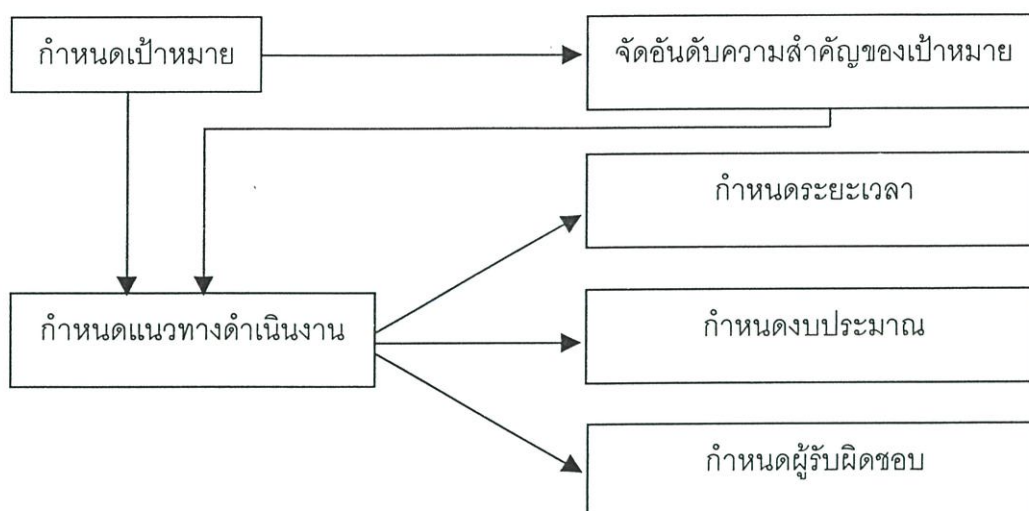

ภาพที่ 2.10 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่าง ๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 18)

ในการจัดทำแผนต่าง ๆ นั้น ควรวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกันด้วย เพื่อใช้กำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนเพียงใด โดยมีการตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใด ใช้วิธีการ รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินผลที่ดีควรสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครูและนักเรียน นอกจากนี้ ควรต้องคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน จัดทำเป็นแผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา

จ. ขั้นตอนการวางแผน

ในการวางแผนใด ๆ ก็ตามจะมีขั้นตอนการวางแผนที่สำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลาดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และการกำหนดงบประมาณที่จะใช้ ดังแสดงในภาพที่ 2.11

ภาพที่ 2.11 ขั้นตอนการวางแผน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 19)

1. การกำหนดเป้าหมาย

การวางแผน ควรจะเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย ที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนในธรรมนูญสถานศึกษา และใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา

1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผน ข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรศึกษา

วิเคราะห์ คือ

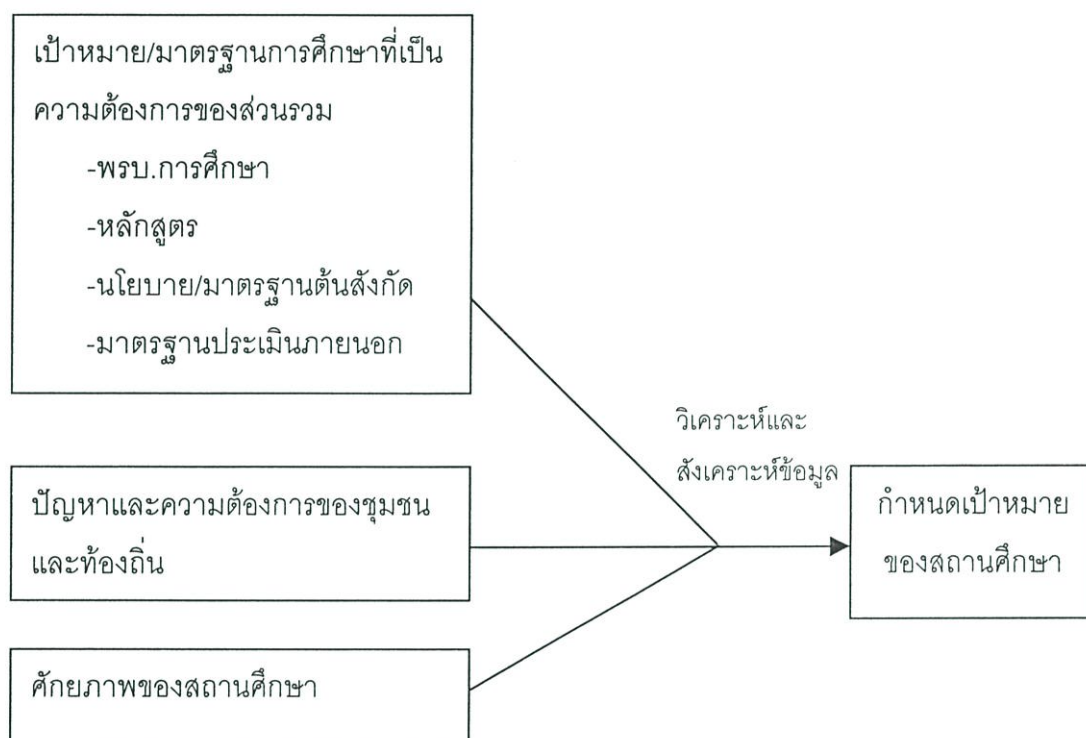
- เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหลักที่เป็นความต้องการส่วนรวมของสังคมและประเทศชาติ ได้แก่ ความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาของไทย ตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัด และมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

- สภาพเศรษฐกิจ-สังคมของท้องถิ่นและชุมชน ทั้งในด้านสภาพทั่วไป ปัญหาความต้องการและแนวโน้มการพัฒนา ซึ่งจะเป็นเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะสำหรับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

- ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่แสดงภาพของสถานศึกษาตามความเป็นจริง ได้แก่ สถิติข้อมูลพื้นฐานที่แสดงภาพทั่วไป ศักยภาพ หรือความสามารถในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นการสำรวจหรือประเมินตนเองเบื้องต้น

2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

การวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลต่าง ๆ และการสังเคราะห์เพื่อประสมความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษามีความเข้าใจ สามารถวางแผน และทำงานได้ง่ายขึ้น เพราะหากสามารถกำหนดเป้าหมายหลักที่เป็นความต้องการร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ได้แล้ว ก็จะสามารถนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามเป้าหมายนั้นไปใช้ในการรายงานหรือตอบสนองความต้องการของหน่วยงานหรือฝ่ายต่าง ๆ ได้พร้อมกัน ดังเสนอในภาพที่ 2.12

ภาพที่ 2.12 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 23)

2. การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย

การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายจะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะสถานศึกษาจะได้ทราบว่าเป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น เป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้น ๆ ให้เหมาะสม

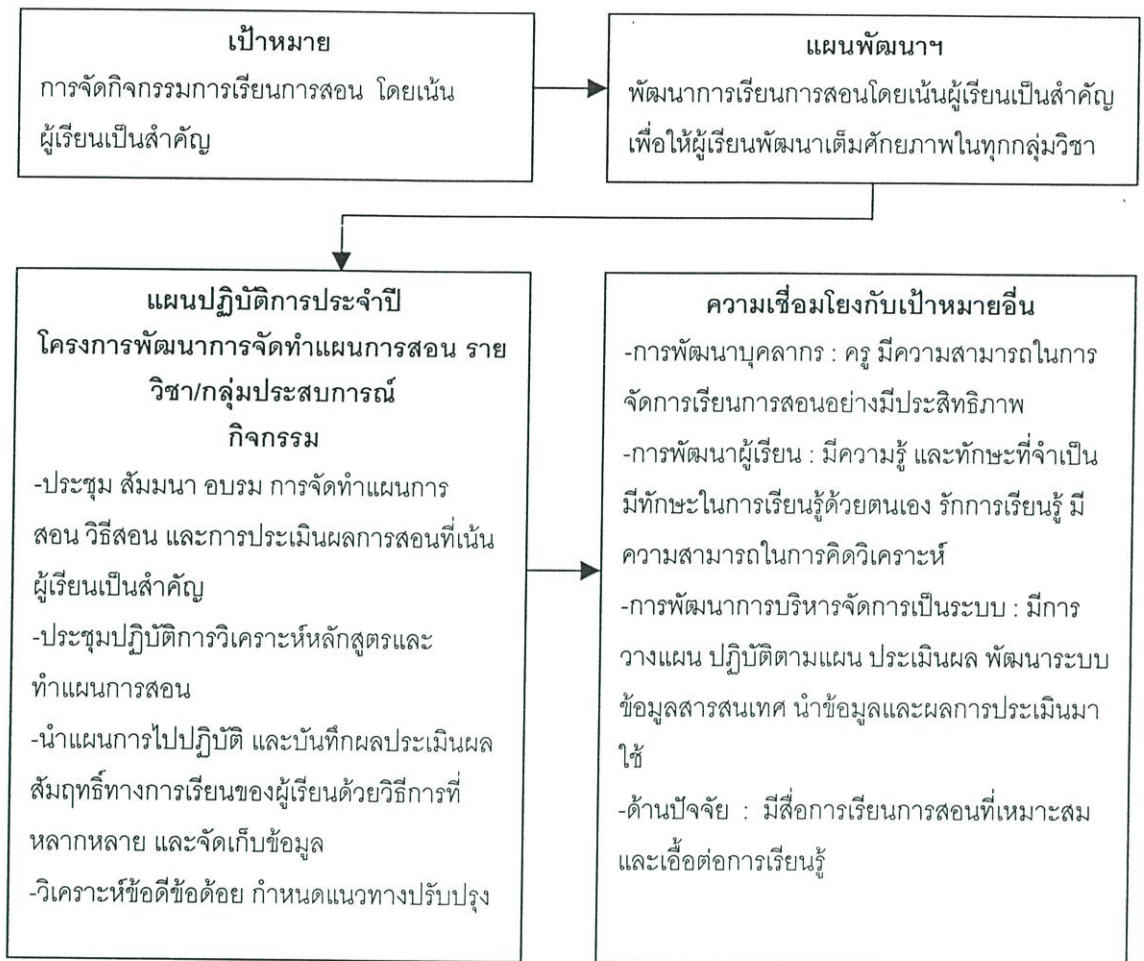
การจัดอันดับความสำคัญอาจทำได้โดยตั้งประเด็นเพื่อพิจารณา เช่น พิจารณาจากความต้องการของส่วนรวมระดับประเทศ ความจำเป็นเร่งด่วน ความต้องการของ

ท้องถิ่นและสถานศึกษาและศักยภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาเป้าหมายนั้นแล้วให้ค่าน้ำหนักหรือความสำคัญเป็นคะแนน ประเด็นเพื่อพิจารณาและการให้ค่าน้ำหนักหรือความสำคัญเป็นคะแนนนั้น อาจปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดอันดับความสำคัญได้ชัดเจน และตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

3. กำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน

การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติงาน คือการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจนด้วย

การคิดโครงการหรือกิจกรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องคิดโครงการให้ได้จำนวนมากหรือไม่จำเป็นว่าทุกเป้าหมายจะต้องมีโครงการเฉพาะของเป้าหมายนั้น ในทางปฏิบัติจริงหากสามารถคิดโครงการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้สำเร็จ และเป้าหมายนั้นเอื้อต่อการพัฒนาเป้าหมายอื่นต่อไปได้ก็อาจขยายโครงการนั้นโดยจัดกิจกรรมในโครงการเพิ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอื่น ๆ ด้วย ดังนำเสนอในภาพที่ 2.13

ภาพที่ 2.13 ตัวอย่างแนวความคิดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้ บรรลุ
เป้าหมายที่ต้องการและเชื่อมโยงหรือหลอมรวมกับเป้าหมายอื่น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 25)

จากภาพที่ 2.13 แสดงให้เห็นแนวคิดโครงการ เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมาย คือ การ
พัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องพัฒนาปัจจัยที่สำคัญ คือ ครู ให้มี
ความรู้ ความสามารถ และมีความกระตือรือร้น ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญอย่างจริงจัง

4. การกำหนดระยะเวลา

ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับการ
ดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การ
ทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่าจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร

ต้องเร่งดำเนินการ หรืออาจรอได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแล จะได้ติดตามงานได้ว่า มีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

5. การกำหนดงบประมาณ

ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสมระหว่างรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

6. การกำหนดผู้รับผิดชอบ

การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม ในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน หรือในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าว สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงควรกำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของใครบ้าง

2.4.3.2 การดำเนินการตามแผน (Do)

ขั้นตอนการดำเนินการตามแผนนั้น ได้มีผู้อธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ไว้ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2542 : 189) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ การวางแผนกำหนดการ ที่เป็นการแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ การจัดแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) ที่เป็นวิธีช่วยประสานงานฝ่ายต่าง ๆ การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน ที่เป็นการให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องการกระทำให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือ

วรรัตน์ เอียงไพรี (2542 : 240) กล่าวว่า เป็นการจัดทำให้การศึกษาอบรมเพื่อการนำแผนไปปฏิบัติ รับรู้ถึงความสำคัญและความจำเป็นของแผน การสื่อสาร ประสานงานระหว่างฝ่ายและระดับต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เป็น

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 10) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจะต้องมีการดำเนินงานตามที่กำหนดในแผนอย่างจริงจัง โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการกำกับ ติดตาม นิเทศอย่างต่อเนื่อง บันทึกผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ถูกต้องและสมบูรณ์

จำรัส นองมาก (2544 : 63-64) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผนงานและโครงการตามที่กำหนดไว้โดยบุคลากรในโรงเรียนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ

ตามภาระหน้าที่ในแต่ละโครงการที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตามเพื่อให้บุคลากรทั้งที่รับผิดชอบงาน เฉพาะตัวหรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ หากจำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือ ในการนิเทศแนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องคอยสอดส่องดูแล และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

เพรสแมนและวิลด์ฟล็กี กล่าวว่า จะต้องมีการเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงจะมีการนำไป ปฏิบัติ ซึ่งศุภชัย ยาวะประภาส ได้ขยายความในเรื่องนี้ไว้ในหนังสือ “นโยบายสาธารณะ” ว่า การนำนโยบายหรือแผนสู่การปฏิบัติในทรรคนะของเพรสแมน และวิลด์ฟล็กี ไม่ใช่การสร้างเงื่อนไข แรกก็เริ่ม แต่เป็นการดำเนินงานภายหลังที่มีเงื่อนไขแรกเริ่มเกิดขึ้นแล้ว (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2533 : 90)

แบเรตต์และฟัดจ์ อธิบายว่าการพิจารณาเรื่องการนำแผนสู่การปฏิบัติจะดูเฉพาะ การผลักดันให้นโยบายบังเกิดผลเพียงด้านเดียวคงไม่ได้ แต่ความหมายของคำนี้ควรจะรวมถึงการ สังเกตปรากฏการณ์ที่เป็นจริงที่เกิดขึ้น หรือถูกกระทำให้เกิดขึ้นในกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นการแสวงหาคำอธิบายว่า ปรากฏการณ์หรือการกระทำนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพราะเหตุใด ศูนย์กลางความสนใจของการศึกษาก่อนการนำแผนสู่การปฏิบัติในทรรคนะนี้จะ อยู่ที่ว่า อะไรคือสิ่งที่ถูกกระทำ (what is done) จุดสนใจของการมองจึงอยู่ที่การกระทำของกลุ่ม ของบุคคลและผู้มีหน้าที่กำหนดพฤติกรรมกระทำนั้น นอกจากนี้การนำแผนสู่การปฏิบัติ ยังสนใจที่จะตรวจสอบระดับของการกระทำว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแผนหรือนโยบายอย่างไร มากกว่าการตรวจสอบเพียงการคาดคะเน มุมมองตามความสนใจในแนวนี้ จึงเป็นการพิจารณา การนำแผนสู่การปฏิบัติที่ขั้นตอนการตอบสนองต่อข้อผูกพันตามเจตนารมณ์หรืออุดมการณ์ของ แผน ต่อการกดดันจากสภาพแวดล้อมและแรงกดดันจากองค์กรหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะ เข้ามามีอิทธิพลหรือเข้ามาควบคุมการกระทำนั้น (Barret and Fudge, 1981 : 12-13)

ควอด มองการนำแผนสู่การปฏิบัติต่างจากท่านอื่น ๆ เล็กน้อย กล่าวคือ ควอด เห็นว่า การนำแผนสู่การปฏิบัติหมายถึง “กระบวนการจัดการกับแบบแผนการนำ เพื่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงโดยตรงตามอาณัติของแผนโดยเคารพต่อข้อกำหนดที่เกิดขึ้นจากการที่ได้ตัดสินใจไป ก่อนแล้ว นั่นก็คือ การนำแผนสู่การปฏิบัติจะเริ่มขึ้นภายหลังที่มีการตัดสินใจยอมรับวิธีปฏิบัติ เฉพาะเรื่องนั้น ๆ ไปแล้ว” (Quade, 1982 : 305)

วรเดช จันทรศร ได้ให้ความหมายของการนำแผนสู่การปฏิบัติ ในหนังสือ รัฐประศาสนศาสตร์ขยายในทศวรรษใหม่ เรื่องการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ โดยได้นิยาม การนำแผนสู่การปฏิบัติว่า

"เป็นเรื่องของการศึกษาว่า องค์กรที่รับผิดชอบ สามารถนำและกระตุ้นให้ ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมด สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ตามแผนหรือนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด กล่าวคือ ในส่วนนี้จะเป็นเรื่องที่นักวิเคราะห์ นโยบายสาธารณะมุ่งให้ความสนใจไปที่ปัญหา หรือสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างความสำเร็จและความ ล้มเหลวของการนำนโยบาย แผนงานและโครงการสู่การปฏิบัติให้ลึกซึ้งและถ่องแท้ยิ่งขึ้น"

(วรเดช จันทรศร, 2531 : 68)

จากบทสำรวจการนิยามความหมายของ "การนำแผนสู่การปฏิบัติ" ช่วยให้ ทราบขอบข่ายและสาระสำคัญตามการจำแนกมุมมองได้ 2 ด้าน ด้านแรก มองเห็นการนำแผนสู่ การปฏิบัติเป็น "กิจกรรม" หรือ "กระบวนการ" ที่กระทำให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จ ส่วนอีกด้าน หนึ่ง เห็นว่า การนำแผนสู่การปฏิบัติเป็นการศึกษาและการสังเกตปรากฏการณ์ในกระบวนการ นำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อแสวงหาคำอธิบายปรากฏการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้น หรือจะกล่าวอีก นัยหนึ่ง มุมมองด้านที่สองเป็นการแสวงหาคำอธิบายปรากฏการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็น การมองภายใต้กรอบอ้างอิงของวิชาการวิเคราะห์นโยบาย

ส่วนการให้ความหมายของการนำแผนสู่การปฏิบัติในเชิงศาสตร์ ภายใต้กรอบ การวิเคราะห์ของวิชาการวิเคราะห์นโยบายการนำแผนสู่การปฏิบัติน่าจะหมายถึง "การแสวงหา ความรู้ ความเข้าใจ ปรากฏการณ์เป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็น บทเรียนและพัฒนาแนวทาง สร้างกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพและความสามารถขององค์กรและ กลุ่มบุคคลที่นำแผนสู่การปฏิบัติ ให้สามารถจัดการและประสานกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของแผนหรือนโยบาย รวมทั้งสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุผล สำเร็จของแผนหรือนโยบาย"

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนา คุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ต้องดำเนินการทั้งระบบ ที่ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการ ศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องจัดให้มีการ ดำเนินการให้เป็นไปตามธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่เป็น แผนแม่บทและปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี แผนการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน แผน การจัดงบประมาณของโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้ครูมีการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้ครูมีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพมากขึ้น ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในทุกทาง ที่เป็นได้

ก. ลักษณะและความสำคัญของการนำแผนสู่การปฏิบัติ

ก่อนทำความเข้าใจลักษณะของการนำแผนสู่การปฏิบัติควรทำความเข้าใจองค์ประกอบหลักของศาสตร์การวิเคราะห์นโยบาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันไม่อาจแยกจากกันได้เด็ดขาด องค์ประกอบ 4 ส่วนที่เกี่ยวข้องกันอยู่ในศาสตร์การวิเคราะห์นโยบาย

ส่วนแรก คือ การกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ส่วนนี้อาจแสดงในรูปกฎหมาย ถ้อยแถลงนโยบายแผน หรือข้อกำหนดอื่นๆ

ส่วนที่สอง คือ การนำนโยบายหรือแผนสู่การปฏิบัติ ส่วนนี้แสดงให้เห็นในรูปแผนงาน โครงการและการบริหารโครงการ การตีความกฎหมายออกมาเป็นแนวปฏิบัติและจัดทำให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของนโยบายและแผน

ส่วนที่สาม คือ การประเมินผลแผนหรือนโยบาย ส่วนนี้เป็นการศึกษาผลและผลกระทบของการนำแผนหรือนโยบายสู่การปฏิบัติ

ส่วนสุดท้าย คือ การวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของแผนหรือนโยบาย เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกนโยบาย

ข. ลักษณะโครงสร้างการนำแผนสู่การปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแผน

โครงสร้างของกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแผน คือ การระบุข้อความของแผนด้านการเลือกใช้รูปแบบองค์กรหรือสถาบันที่รับผิดชอบการนำแผนสู่การปฏิบัติให้มีศักยภาพและความเหมาะสมกับลักษณะและประเภทของแผน

1. การมีทฤษฎีองค์การที่เที่ยงตรงรองรับ ความมุ่งหมายที่จะทำให้แผนบรรลุวัตถุประสงค์ในการนำสู่การปฏิบัติจะต้องอาศัยพื้นฐานแนวคิดจากทฤษฎี 2 ลักษณะ คือ ทฤษฎีเชิงเทคนิคและทฤษฎีองค์การที่นำแผนสู่การปฏิบัติ ทฤษฎีทั้งสองแบบที่เลือกมาจะต้องเหมาะสมกับประเภทนโยบายหรือแผน เหมาะสมกับนโยบายและลักษณะเฉพาะของนโยบายหรือแผน

2. ระดับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของแผน วัตถุประสงค์ของแผนมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการประเมินผลแผนงาน โครงการ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ คือ การป้องกันความสับสนและการบิดเบือนการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติ

3. การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่นำแผนสู่การปฏิบัติ ทรัพยากรเงินคือสิ่งจำเป็นที่องค์กรจะต้องนำไปใช้เป็นค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นในการบริหารแผนงาน โครงการ นอกจากนั้นทรัพยากรเงินยังเป็นปัจจัยควบคุมและกำกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามทิศทางของแผน

4. การบูรณาการโครงสร้างการนำแผนสู่การปฏิบัติภายในและระหว่างองค์กรลดหลั่นกันแต่ระดับ โครงสร้างการนำแผนสู่การปฏิบัติมีการบูรณาการลดหลั่นกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยประสานการปฏิบัติในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน

5. การกำหนดแบบแผนการตัดสินใจไว้ชัดเจน ในสาระของแผนควรกำหนดแบบแผนหรือ กฎเกณฑ์การตัดสินใจ (decision rules) ไว้ให้ชัดเจน

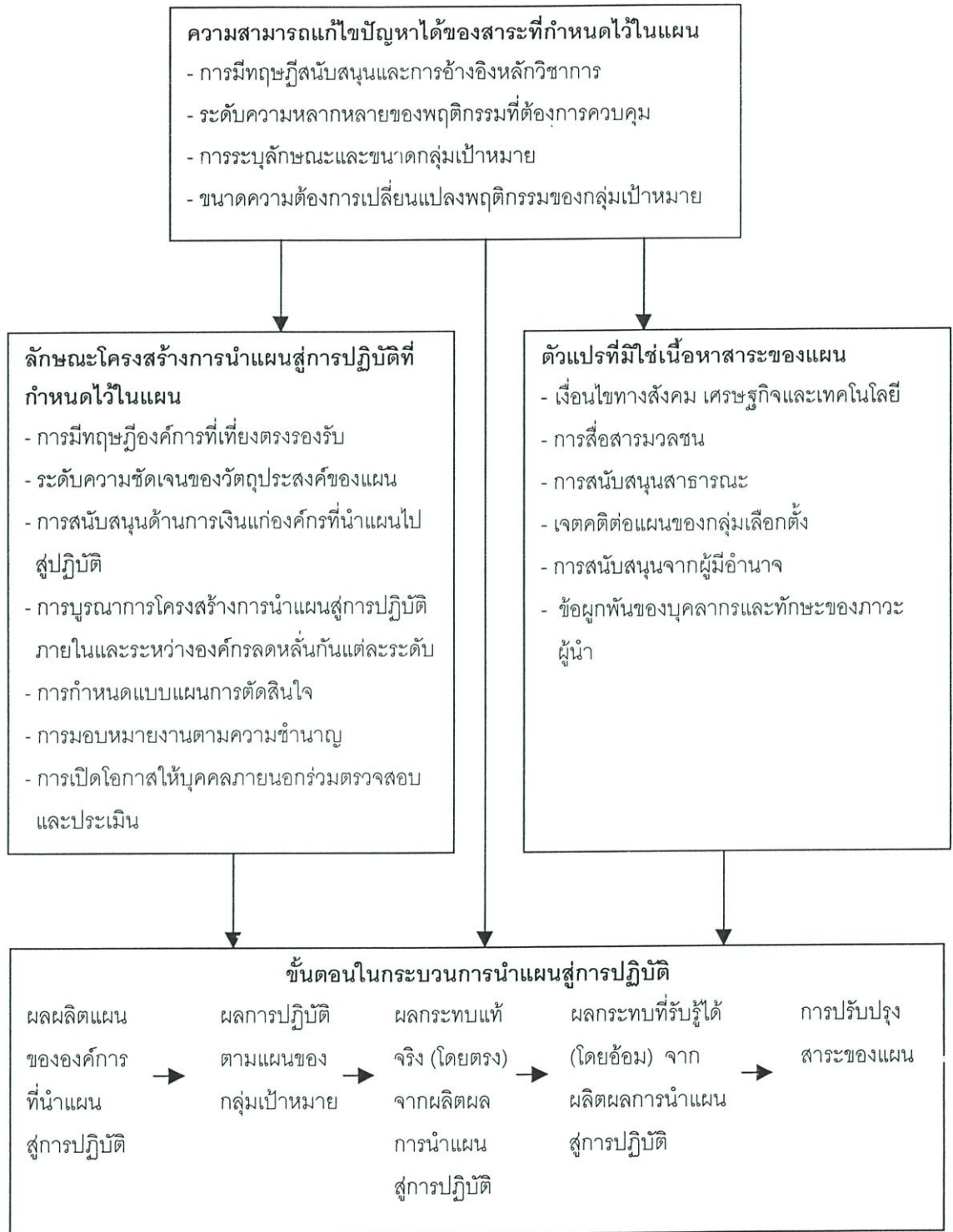
6. มีการมอบหมายงานตามความชำนาญชัดเจน ความสำคัญของการมอบหมายงาน คือ การสร้างข้อผูกพันต่อวัตถุประสงค์ของแผน เพื่อให้ผู้รับผิดชอบนำข้อกำหนดและมาตรฐานงานไปใช้ในกระบวนการปฏิบัติงาน การมอบหมายงานและการมอบหมายความรับผิดชอบ จะช่วยผลักดันให้หน่วยงาน ข้าราชการหรือบุคคลปฏิบัติตามอาณัติของแผนหลักการทั่วไปในการสร้างข้อผูกพันต่อวัตถุประสงค์ของแผนคือ (1) หน่วยงานที่สมควรจะได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบนโยบายหรือแผนที่เริ่มขึ้นมาใหม่ (2) ผู้นำสูงสุดของหน่วยงานที่นำแผนสู่การปฏิบัติ (top implementing officials) ควรเลือกมาจากผู้นำที่เห็นความสำคัญของแผนและสนับสนุนแผนนั้นจริงจัง

7. การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอก เป็นการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและประเมินกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำแผนสู่การปฏิบัติ

ค. ขั้นตอนในกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติ

กรอบแนวคิดหรือตัวแบบของ ซาบาเตียร์และแมสมาเนียน เสนอขั้นตอนในกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติเป็นตัวแปรตาม (Dependent variables) เป็นการมองกระบวนการของผลการปฏิบัติตามแผนเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นแรก	ผลผลิตแผนขององค์กรที่นำไปสู่การปฏิบัติ
ขั้นที่สอง	ผลการปฏิบัติตามแผนของกลุ่มเป้าหมาย
ขั้นที่สาม	ผลกระทบแท้จริง (actual impacts) จากการนำแผนสู่การปฏิบัติขององค์กรที่รับผิดชอบ
ขั้นที่สี่	ผลกระทบที่รับรู้ได้ (perceived impacts) จากผลผลิตของการนำแผนสู่การปฏิบัติ
ขั้นสุดท้าย	การปรับปรุงอย่างสำคัญ (major revision) ในสาระของแผน โดยลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ

ภาพที่ 2.14 กรอบแนวคิดกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติของ ซาบาเตียร์และแมสมาเนียน

Alexander (1985 : 403-426) กล่าวว่า กระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติ คือ แปรสภาพเจตจำนงของแผนให้ไปสู่การปฏิบัติและเป็นกระบวนการที่มีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กัน อย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการมีสิ่งเร้า (stimulus) ที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องมองเห็นปัญหาหรือเป้าหมายหรือเกิดประเด็นความคิดขึ้นมาสักอย่างหนึ่ง หลังจากนั้นก็จะมีการเชื่อมโยงเจตจำนงนี้ไปสู่การปฏิบัติ คือ มีการนำเอาปัญหาหรือเป้าหมายหรือประเด็นที่สนใจที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง แล้วพัฒนามาเป็นนโยบายหรือแผน หลังจากนั้นก็มีมีการแปรสภาพนโยบายหรือแผนให้เป็นแผนงาน (program) ซึ่งแผนงานดังกล่าวอาจจัดทำและประกาศใช้เป็นกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ เป็นแผนหรือโครงการ เสร็จแล้วจะเป็นการนำเอาแผนหรือโครงการไปปฏิบัติซึ่งเหตุการณ์ทั้ง 4 ประการ จะเกิดขึ้นเป็นกระบวนการ เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

ง. องค์ประกอบสำคัญของตัวแบบที่ อเล็กซานเดอร์ เสนอไว้ มีดังนี้

1. สิ่งเร้า เป็นองค์ประกอบในขั้นการยอมรับปัญหาหรือขั้นของการของระบุนโยบายหรือแผน คือ แนวทางปฏิบัติที่จะต้องกำหนดผู้กระทำที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ซึ่งความหมายของนโยบายหรือแผนในที่นี้คือชุดของข้อปฏิบัติที่จัดทำขึ้น โดยผู้กำหนดนโยบายหรือผู้จัดทำแผน แล้วมอบหมายให้ผู้ปฏิบัตินำไปดำเนินการ
2. แผนงาน คือ ข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการปฏิบัติเพื่อที่จะกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในองค์ประกอบของแผน นอกจากจะต้องระบุแนวปฏิบัติ กำหนดทรัพยากรที่ต้องการ ยังจะต้องระบุกลุ่มประชาชนผู้สมควรได้รับประโยชน์จากนโยบายหรือแผนไว้ให้ชัดเจนด้วย

จ. ตัวแบบความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของแผน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการนำแผนสู่การปฏิบัติ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งสามารถพัฒนาไปเป็นกรอบแนวคิดหรือตัวแบบความสำเร็จของการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ (Successful Implementation Process Model) ได้ดังนี้

1. ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน ปัจจัยด้านความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผน มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ เนื่องจากวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ เงื่อนไขที่กำหนดให้มีการกระทำที่มุ่งไปสู่การบรรลุผล ดังนั้น วัตถุประสงค์และเป้าหมายจึงมีความสำคัญต่อการนำแผนสู่การปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นสิ่งที่ต้องกระทำให้บรรลุผลสำเร็จ กล่าวคือ

ประการแรก ความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จะทำให้ผู้

เกี่ยวข้องไม่อาจบิดเบือนได้ง่าย หมายความว่าวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีใช้สัญลักษณ์ แต่จะต้องเป็นจริง (realistic) ไม่คลุมเครือ เด่น ชัดเจน อยู่กับร่องกับรอย (consistency) และจริงใจ จะนำไปสู่ความเป็นศูนย์รวมของอำนาจในกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติที่เข้มแข็ง

ประการที่สอง ความชัดเจนในข่าวสารแผน (plan or policy message) จะทำให้ง่ายต่อการสื่อสาร หมายความว่า ข่าวสารแผนทั้งที่เป็นแก่นสารสาระ และแนวทาง ในการสื่อสารจะต้องมีความชัดเจน และมีความจำเป็นจะต้องทำให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจทั่วกัน

ประการที่สาม ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน จะทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าอะไรคือเป้าหมาย อะไรคือความต้องการ แล้วก็จะทำให้เป็นการง่ายที่ผู้บริหารจะกำหนดภารกิจให้ชัดเจน มีการมอบหมายงาน กำหนดความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละฝ่ายให้สัมพันธ์กันอันจะเป็นการประสานการทำงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปโดยง่าย (วรเดช จันทรศร, 2528 : 535-540)

โดยสรุป ความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน เพราะความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน จะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดภารกิจได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และทำให้มีการมอบหมายงานแก่หน่วยงานหรือองค์กรและบุคคลในเครือข่ายที่เข้าร่วมรับผิดชอบมีความสะดวกและชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้น ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนจะช่วยเสริมสมรรถนะขององค์กรที่นำแผนสู่การปฏิบัติ ให้มีการเตรียมบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้พร้อมรับแผน ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายจะช่วยให้การสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบนำแผนสู่การปฏิบัติเป็นไปได้ราบรื่น ทำให้ทุกฝ่ายมองเห็นเป้าหมายที่จะเดินไปให้ถึงตรงกัน

2. การกำหนดและมอบภารกิจในเครือข่ายโครงสร้างการบริหารแผน

ภายในโครงสร้างการบริหารแผนที่ประกอบด้วยองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมรับผิดชอบ จำเป็นต้องมีความชัดเจน มิเช่นนั้น จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสน ในทำนองเดียวกัน การกำหนดภารกิจที่ต้องทำในกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติก็จะต้องมีความชัดเจน นอกจากนั้น การมอบหมายงานตามภารกิจที่กำหนดไว้แล้วจะต้องดูความเหมาะสมกับหน่วยงาน องค์กรและบุคคลที่รับมอบหมาย ปัจจัยด้านการกำหนดและมอบหมายงานในเครือข่ายโครงสร้างการบริหารแผนมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ ดังนี้

ประการแรก โครงสร้างการบริหารแผนจะต้องมีลักษณะบูรณาการลดหลั่นกันไป

ประการที่สอง การกำหนดและมอบภารกิจชัดเจน จะทำให้หน่วยตัดสินใจระดับต่าง ๆ มีความชัดเจนในกรอบภารกิจของตน

ประการที่สาม การระบุนมาตรฐานและทรัพยากรชัดเจน จะช่วยให้ชุมชนสนใจเข้ามาดูแล กล่าวคือ การนำแผนสู่การปฏิบัติระดับท้องถิ่นและชุมชน หากมีการกำหนดมาตรฐานงานและงบประมาณไว้ชัดเจน ประชาชนในชุมชนจะสนใจเข้ามาตรวจสอบ

3. **การกำกับ ตรวจสอบ การประเมินผลและการเสริมแรง** ปัจจัยด้านการกำกับ การตรวจสอบและการประเมิน เป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปควบคู่กับกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติ การกำกับแผน มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาข้อมูลที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ของการดำเนินแผน การตรวจสอบ คือ การแสวงหาหลักฐานการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ส่วนการประเมิน เป็นการศึกษาคูณค่าของผลการปฏิบัติ

4. **สมรรถนะขององค์กรที่นำไปปฏิบัติ** จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กรมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำแผนสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ

ประการแรก องค์กรที่นำแผนสู่การปฏิบัติเป็นกลไกของแผนในระดับปฏิบัติการ ที่จะทำให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนบรรลุผลสำเร็จโดยตรง

ประการที่สอง สมรรถนะขององค์กรเมื่อพิจารณาด้านศักยภาพและความสามารถของบุคคลและทรัพยากรการบริหาร หากองค์กรหรือหน่วยงานที่นำแผนสู่การปฏิบัติประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีปริมาณเพียงพอ มีการแสวงหาบุคคลเข้าร่วมปฏิบัติงานตามภารกิจได้ทันตามเวลา บุคลากรมีความเต็มใจปฏิบัติงานมีวัฒนธรรมการทำงานเป็นคณะ มีความผูกพันและรับผิดชอบต่อแผนงาน โครงการที่จะนำไปปฏิบัติ

ประการที่สาม สมรรถนะขององค์กรด้านการสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ที่ร่วมรับผิดชอบแผน หากองค์กรมีระบบการสื่อสารเพื่อทำความรู้ ความเข้าใจให้ตรงกันชัดเจน และสอดคล้องกัน มีระบบการติดต่อสื่อสารเปิดกว้างระหว่างกัน มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารอย่างจริงจัง จะส่งผลให้แผนที่นำสู่การปฏิบัติประสบผลสำเร็จ

ประการที่สี่ สมรรถนะขององค์กรด้านการที่ระบบการเรียนรู้ร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ที่ร่วมรับผิดชอบแผน มีองค์กรแห่งการเรียนรู้ปัญหาการปฏิบัติงาน เรียนรู้แนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติร่วมกัน

ประการสุดท้าย สมรรถนะขององค์กรด้านการประสานงานและการตัดสินใจ การประสานงานเป็นทักษะของผู้นาองค์กรและผู้ปฏิบัติในการทำความเข้าใจและแสวงหาข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกสิ่งที่จะต้องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ สมรรถนะขององค์กรด้านการประสานงานและการตัดสินใจมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ เพราะหากองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบแผนงาน โครงการมีกระบวนการ

การประสานงานและการตัดสินใจที่ดี จะทำให้ได้รับความร่วมมือที่ดี ช่วยทำให้บรรยากาศการทำงานราบรื่น

5. การสนับสนุนและความผูกพัน ปัจจัยที่สนับสนุนและความผูกพันที่มีต่อแผนมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ ปัจจัยด้านการสนับสนุนมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ คือ

ประการแรก พิจารณาความสำคัญของการสนับสนุนทางการเมืองและการสนับสนุนจากสาธารณะ

ประการที่สอง การสนับสนุนทางการเงิน

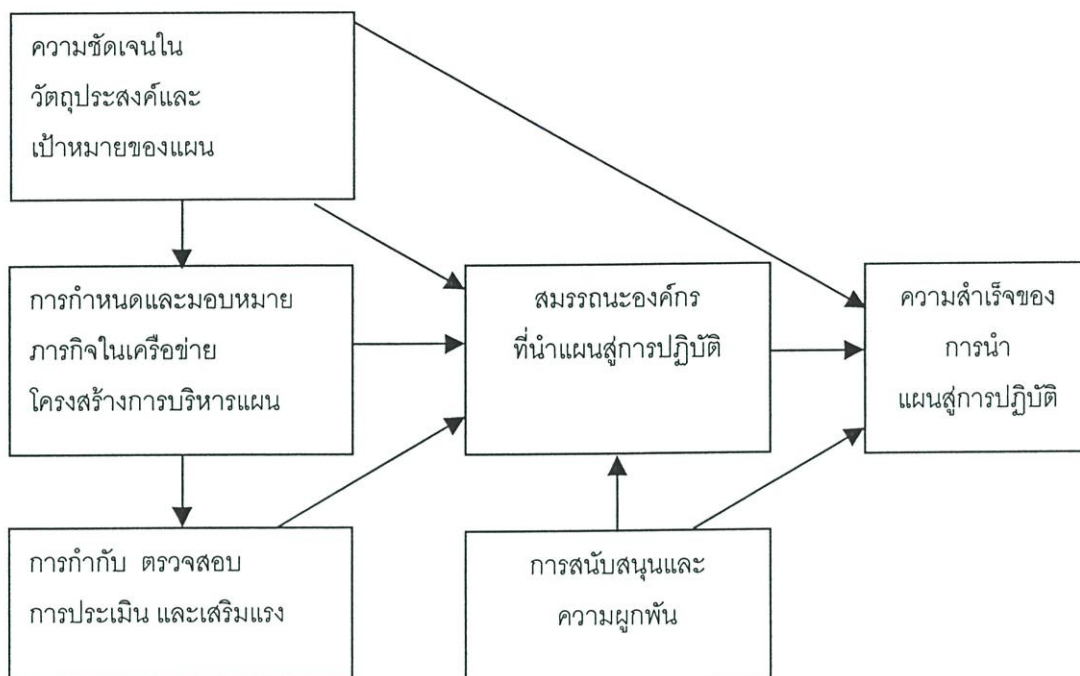
ประการที่สาม การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น

ประการสุดท้าย ความผูกพันต่อแผนคือปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ การสนับสนุนยังต้องการความผูกพัน เพราะการสนับสนุนและความผูกพันต่อแผนที่นำไปปฏิบัติ หากมองในแง่ของปัจเจกบุคคล จะช่วยทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงที่จะนำแผนสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ

จ. ความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับ

1. ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนของบุคคลและองค์กรที่รับผิดชอบนำแผนสู่การปฏิบัติ
2. การกำหนดและมอบหมายภารกิจภายในเครือข่ายความรับผิดชอบในโครงสร้างการบริหารแผนมีความชัดเจน
3. มีระบบการกำกับ ตรวจสอบ และการประเมินผลภายในองค์กร ซึ่งมีกลไกไม่ซับซ้อน และมีการเสริมแรงผู้ปฏิบัติในเชิงสร้างสรรค์
4. สมรรถนะองค์กรที่นำแผนสู่การปฏิบัติมีความเข้มแข็งทั้งศักยภาพ ความสามารถ และความพร้อม
5. มีการสนับสนุนและความผูกพันของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งระดับชาติและท้องถิ่น ทางด้านการเมือง การเงินและด้านวิชาการ

ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในตัวแบบความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ จะปรากฏ ดังภาพที่ 2.15

ภาพที่ 2.15 ตัวแบบความสำเร็จของการนำแผนสู่การปฏิบัติ

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะ

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข
- จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพ

- กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

- ให้การนิเทศ

ในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารควรให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่าง ๆ โดยผู้บริหารอาจ

ให้การนิเทศเอง หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศ หรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม

2.4.3.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check)

ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล ได้มีผู้อธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล ไว้ดังนี้

วรรัตน์ เอียงไพรี (2542 : 240) เป็นการตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติตามแผนตามการทำงานมาตรฐานที่ได้วางไว้หรือไม่ ตรวจสอบค่าต่าง ๆ ที่จัดไว้เป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายหรือไม่

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2542 : 189) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ ของการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล พิจารณาข้อมูล พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

จำรัส นองมาก (2544 : 64) กล่าวว่า การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นหนึ่งในกระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามแผนหรือกำหนดการที่วางไว้และให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่วางไว้ หรือไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ กระบวนการตรวจสอบจะสามารถช่วยเหลือแนะนำ หาทางออกในการปรับปรุงวิธีการทำงานหรือแม้กระทั่งการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน กิจกรรมตรวจสอบจะควบคู่กับการประเมินเพื่อให้ผลในการวินิจฉัย ผลการตรวจสอบให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน

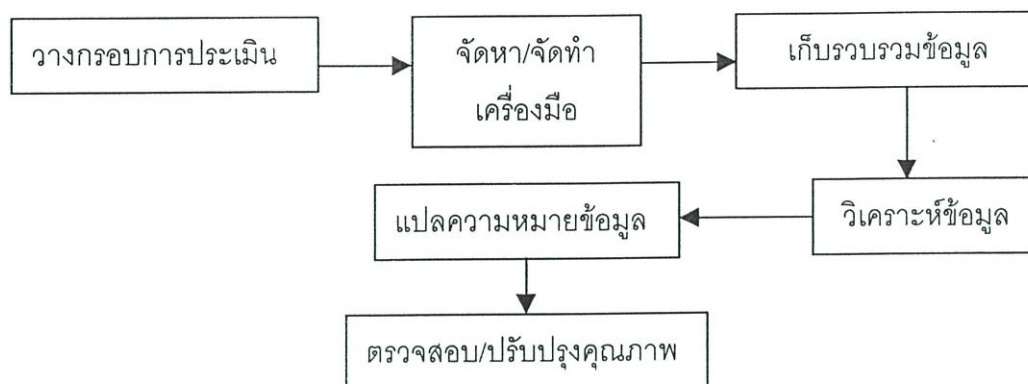
จากที่กล่าวมาแล้ว จึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ต้องเป็นไปทั้งระบบ ที่ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการด้านปัจจัย เป็นไปตามพระราชบัญญัติแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องมีการประเมินธรรมนูญโรงเรียน หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่เป็นแผนแม่บท ว่าได้ดำเนินการไปตามแผนหรือไม่ ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการตรวจสอบประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน ประเมินการใช้งบประมาณของโรงเรียน การประเมินผลการนิเทศคุณภาพภายในโรงเรียน ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู เป็นไปตามแผนหรือไม่อย่างไร ต้องการประเมินสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน ประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา ต้องมีการประเมินผลการพัฒนาครู บุคลากรในโรงเรียน ต้องประเมินว่าได้ดำเนินการเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ ต้องมีการประเมินหลักสูตรของโรงเรียนว่าเป็นไปตามความต้องการ สอดคล้องกับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร ประเมินผลการสื่อสารการเรียนการสอนของ

โรงเรียนว่าเหมาะสมหรือไม่ ต้องมีการประเมินผลการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการประเมินตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน การสอนของผู้เรียนว่าเหมาะสมหรือไม่ ต้องมีการประเมินผลการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการประเมินตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผลโดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสินถูก-ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมินและไม่ใช่ว่าเรื่องที่ทำยาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้ อาจเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้ว โดยไม่ต้องสร้างชิ้นใหม่ เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงาน

ในระหว่างสถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่ เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา ก็ต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

จากสรุปสังเคราะห์กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายในตามพื้นฐาน แนวคิดของการประเมินที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Evaluation) พบว่ากิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และการตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ดังภาพที่

ภาพที่ 2.16 กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน

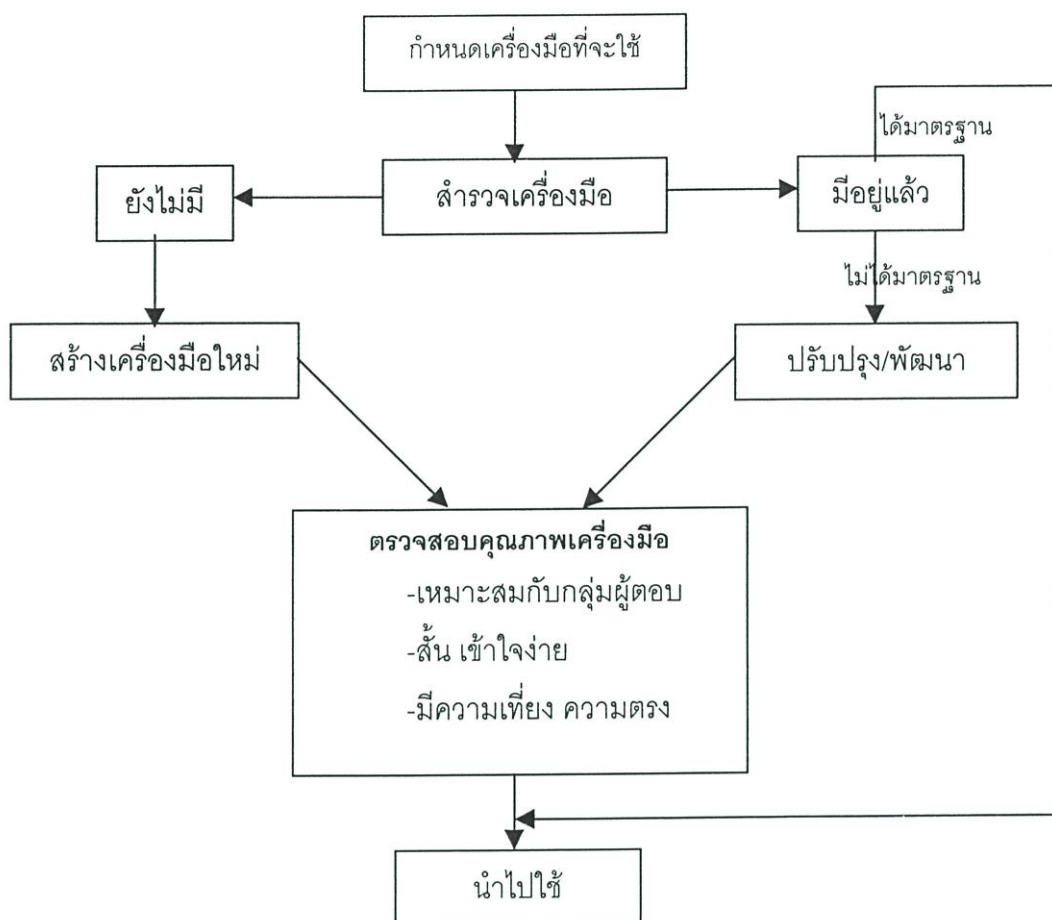
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 30)

1. การวางกรอบการประเมิน

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบในการประเมินเป็นอย่างไร โดยในการกำหนดกรอบการประเมินอาจพิจารณาประเด็นต่าง ๆ

2. การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า จะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นก็จัดหา/จัดทำเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังที่นำเสนอในภาพที่ 2.17

ภาพที่ 2.17 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 32)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลนั้น หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ ให้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผล วิเคราะห์ แล้วนำไปใช้ได้เลย เช่น คะแนนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ผลการสอบปลายภาคเรียนซึ่งจะช่วยลดภาระงานได้

สถานศึกษาควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง อาจจะให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญมาประชุม

การเก็บข้อมูลในส่วนที่ครูสังเกตพฤติกรรมและวิเคราะห์ผลงานของเด็กตามแบบสังเกตพฤติกรรม ครูทุกคนสามารถทำได้ตลอดเวลา และในระหว่างที่สังเกตและวิเคราะห์ก็บันทึกไปได้เรื่อย ๆ โดยอาจสรุปเพื่อรายงานข้อมูลตามระยะเวลาที่ตกลงหรือที่กำหนด

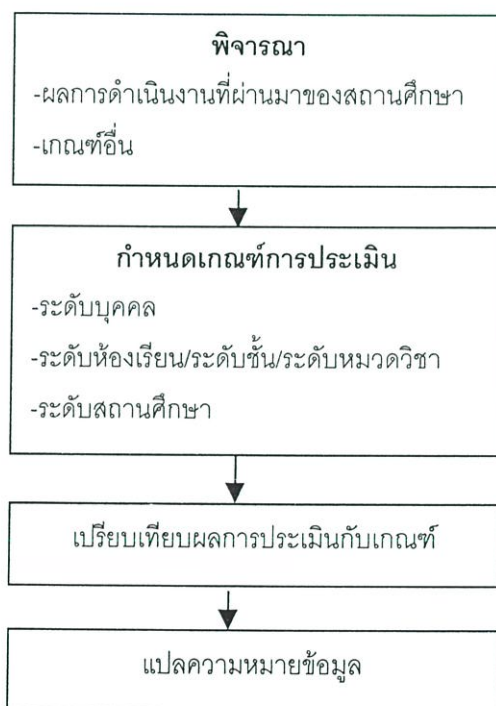
ในแผนร่วมกัน เมื่อพบสิ่งที่เป็นจุดอ่อนหรือปัญหาของผู้เรียน จะได้ปรับปรุงแก้ไข และให้การช่วยเหลือได้ทันที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมกัน พิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำผลมาใช้

5. การแปลความหมาย

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูล โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังเสนอในภาพที่ 2.18

ภาพที่ 2.18 ขั้นตอนการแปลความหมาย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 43)

ก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายของผลการประเมิน จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถานศึกษา ประกอบกับเกณฑ์ของที่อื่นว่า เป็นอย่างไร เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินและเนื่องจากการประเมินตนเองเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ดังนั้นเกณฑ์การประเมินควรจะต้องพัฒนาการของสถานศึกษาด้วย ในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถทำได้ไปก่อน เพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อย ๆ ปรับให้สูงขึ้น

การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษานั้น กำหนดเป็นระดับ ๆ ได้แก่ เกณฑ์ระดับบุคคล เกณฑ์ระดับห้องเรียน/ระดับชั้น/ระดับหมวดวิชา และเกณฑ์ระดับสถานศึกษา เช่น

1. เกณฑ์ระดับบุคคล อาจกำหนดว่า ผู้เรียนจะต้องสอบได้คะแนนร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

2. เกณฑ์ระดับห้องเรียน/ระดับชั้น/ระดับหมวดวิชา/ระดับสถานศึกษา อาจกำหนดว่า

2.1 ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับดี

2.2 ผู้เรียนร้อยละ 70 – 80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับพอใช้

2.3 ผู้เรียนน้อยกว่าร้อยละ 70 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

เมื่อสถานศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแล้ว สถานศึกษาก็สามารถแปลความหมายของข้อมูลได้ว่าเรื่องใดมีผลการประเมินเป็นอย่างไร

6. การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ก็จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใด ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตาม ตรวจสอบในระหว่างกรณีพิเศษและประชุมร่วมกับคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

2.4.3.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)

ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ได้มีผู้อธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ไว้ดังนี้

วรรัตน์ เอียงไพรี (2542 : 241) กล่าวว่า เป็นการกำหนดมาตรการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เป็นไปตามแผน การปฏิบัติการแก้ไขมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกแยะ ให้ชัดเจนระหว่างอาการของปัญหา กับสาเหตุ เพราะการไม่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริงจะเป็น เพียงการเลื่อนการแก้ไขปัญหาเท่านั้น มีแนวทางการปฏิบัติ คือ แก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไป ตามวิธีการทำงานมาตรฐาน ถ้าผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หาสาเหตุที่แท้จริง และแก้ไขที่ ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

สมศักดิ์ สนิทรเวชญ์ (2542 : 190) เป็นการแก้ปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ ค้นพบ ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ถ้าพบความผิดปกติ ให้สอบถาม ค้นหาสาเหตุและทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก

จรัส นองมาก (2544 : 74-76) กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไขของการปฏิบัติงาน เป็นผลจากการตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน เพราะในการประเมินผลทำให้ทราบว่างานที่ ปฏิบัติไปแล้วบรรลุเป้าหมายหรือตามที่คาดหวังหรือไม่เพียงใด ถ้างานที่ทำได้ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ที่วางไว้ โรงเรียนจะต้องหาวิธีการปฏิบัติที่ดีกว่าเดิมมาใช้ เพื่อจะได้ประสบผลตามเป้าหมายให้ได้ และในขณะเดียวกันถ้างานที่ทำได้จริงเป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้แล้ว ในการดำเนินงานต่อไป จะได้ตั้งเป้าหมายให้สูงกว่าเดิม เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะการปฏิบัติงาน จริงจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ก็ตาม

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต้องเป็นไปทั้งระบบ ทั้งด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นที่ คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบประเมินผลมาปรับปรุง แก้ไขในแผนแม่บทของโรงเรียน คือธรรมนูญโรงเรียน หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปรับปรุงแผนการนิเทศภายในโรงเรียนให้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมา ปรับปรุงการเรียนการสอน ปรับปรุงแก้ไขปัญหา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของ ชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต้องมีการปรับปรุงแผนพัฒนาครู บุคลากรในโรงเรียนให้มี ความรู้ความสามารถ ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีการปรับปรุง แหล่งการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการ พัฒนาตนเองด้วย

เมื่อบุคลากรแต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัวยุทธศาสตร์ ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

การเผยแพร่ผลการประเมิน อาจใช้วิธีจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ด หรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อแจกบุคลากร ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้

1. การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร

ในระหว่างการทำงานและมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับชั้น/หมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการทำงานได้เลย เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามแผน และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. การวางแผนในระยะต่อไป

การนำผลการประเมินไปใช้จัดทำแผนในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วิธีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุง สามารถทำได้ง่าย ๆ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง เมื่อทราบจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาแล้ว จะต้องนำมาร่วมกัน วิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อป้องกันและปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันหาวิธีแก้ปัญหา

ผลการประเมินอาจชี้จุดที่สถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงหลายประการซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้พร้อมกัน ต้องกำหนดลำดับความสำคัญว่าปัญหาอะไร จำเป็นต้องพัฒนาก่อน เพื่อนำมาวางแผนแก้ไขปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป

3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่

สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน ก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน และประกอบการตัดสินใจ ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุก ๆ ด้าน

การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมิน ตนเองเพียงครั้งเดียว แล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือว่าเป็นข้อมูล que แสดงถึงภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

ก. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีประสิทธิผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอก โดยดำเนินการดังนี้

- รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน
- วิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา
- เขียนรายงาน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการ เพื่อใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานแบบสรุป เพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยายใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น เนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรมีหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ประวัติ และความเป็นมาของสถานศึกษา สถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณ รวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง
2. วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐาน และแผนงานของสถานศึกษา
3. ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงาน

เกี่ยวกับเป้าหมาย การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ผลผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอข้อมูล/หลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง และแนวทางแก้ไขด้วย

4. สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกถึงจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุงสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปรับปรุงด้วย

5. ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล หากเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะผู้จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ควรเป็นแกนนำหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปผลการประเมินได้ถูกต้อง การจัดทำรายงานควรดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้เรื่อย ๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา เพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนดเวลาที่จะต้องส่งหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมบุรณ์ ลักษณะวิมล (2545 : 79) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้ยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ในภาพรวมมีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีการใช้อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านที่ 3. การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจและด้านที่ 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ส่วนด้านอื่น ๆ มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านที่ 4. การกำหนดผู้รับผิดชอบ ด้านที่ 2. การทำงานเป็นทีม ด้านที่ 5. การวางแผนและการกำกับดูแล และด้านที่ 6. ด้านการมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องตามลำดับ

ชฎาพร สุภาสีบ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่หรือหัวหน้าฝ่ายทั้ง 6 ฝ่ายที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ทุกโรงเรียนเห็นความสำคัญโดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 ลำดับที่ 2 ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 ลำดับที่ 3 สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เป็นตัวชี้ที่สำคัญว่าโรงเรียนมีคุณภาพที่ปรากฏเห็นได้

เด่นชัดที่ตัวเด็กนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 ลำดับที่ 4 กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา เป็นการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการ สวัสดิการ การปกครอง และกิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่โรงเรียนได้จัดปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 ลำดับที่ 5 การจัดการบริหาร เป็นการจัดการการบริหารให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ซึ่งแต่ละโรงเรียนได้นำมาปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 ลำดับที่ 6 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน มีการจัดการทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 ลำดับที่ 7 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการจัดระบบการเรียนการสอน สอดคล้องกับหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50

สุวรรณา พงษ์ศรีศุภกร (2545 : 147-148) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ของสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่สอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีความคิดเห็นว่าการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องและนำมาซึ่งความมีมาตรฐานทางการศึกษาในระดับที่ดีต่อไป โดยกรมอาชีวศึกษาได้มีการดำเนินการปฏิบัติตามมาตรฐานนี้อยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่ดีซึ่งผู้บริหารแต่ละคนต่างมีความตระหนักและให้ความพยายามมุ่งมั่นพัฒนาไปสู่ผลสัมฤทธิ์ให้ได้และอาจารย์ที่สอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน จึงได้มีการเตรียมพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของตนเองเป็นอย่างดีพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมาย และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยในการดำเนินการตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ก็จะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในเพื่อการประเมินตนเองเพื่อตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา

สะอาด ยิดนรดิน (2545 :104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้อนุกรมมาตรฐาน 9002 ในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้อนุกรมมาตรฐาน ISO 9002 ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา รวม 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่าการใช้ระบบ ISO 9002 ซึ่งเป็นระบบทางธุรกิจ ดังนั้นเมื่อนำมาใช้ประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบนโยบาย

ของกรมสามัญศึกษา จึงมีผลกับการให้ระดับค่าเฉลี่ยในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงให้ระดับค่าเฉลี่ยในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับลำดับในการปฏิบัติ นั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ลำดับโดยเรียงจากมากมาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ ด้านการแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ด้านการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการด้านการกระจายอำนาจทางการศึกษาและด้านการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาตามลำดับ

สันติ สุยโพธิ์น้อย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผลของการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู อาจารย์ ตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยสม่ำเสมอ และด้านการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน นอกนั้นยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
 - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 29 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,857 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan และเทียบบัญญัติไตรยางค์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกรรมการที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถานศึกษา	กรรมการ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี	15	3
วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์	105	18
วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น	138	23
วิทยาลัยเทคนิคเขาวง	8	1
วิทยาลัยเทคนิคคูเมือง	6	1
วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ	94	16
วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม	9	2
วิทยาลัยเทคนิคนครพนม	89	15
วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา	115	19
วิทยาลัยเทคนิคน้ำพอง	9	2
วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง	5	1
วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์	115	19
วิทยาลัยเทคนิคบึงกรังชัย	7	2
วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม	97	17
วิทยาลัยเทคนิคยโสธร	117	20
วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด	84	14
วิทยาลัยเทคนิคเลย	90	15
วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ	118	20
วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร	111	19
วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี	15	3
วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์	100	17
วิทยาลัยเทคนิคสุวรรณภูมิ	6	1
วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย	103	18
วิทยาลัยเทคนิคหนองบัวลำภู	14	3
วิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ประจวบคีรีขันธ์	16	3
วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ	21	4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สถานศึกษา	กรรมการ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี	102	17
วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี	104	18
วิทยาลัยเทคโนโลยีและการต่อเรือหนองคาย	44	8
รวม	1,857	320

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Alternative Form)

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ด้าน คือ (1) การวางแผนการปฏิบัติงาน (2) การดำเนินงานตามแผน (3) การตรวจสอบประเมินผล (4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุง ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการดำเนินงานมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการดำเนินงานมาก
3	หมายถึง	มีการดำเนินงานปานกลาง
2	หมายถึง	มีการดำเนินงานน้อย
1	หมายถึง	มีการดำเนินงานน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 คำถามปลายเปิด ซึ่งในส่วนที่ 2 นี้ คำถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งเป็นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แนะนำและปรับปรุงแก้ไข
4. สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยแบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 42 ข้อ จำแนกในแต่ละด้าน ดังนี้

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน	12 ข้อ
2. การดำเนินงานตามแผน	11 ข้อ
3. การตรวจสอบประเมินผล	12 ข้อ
4. นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	7 ข้อ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. นายสำเร็จ วงศ์ศักดิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ
ปรีสุทโธ
2. ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมอาชีวศึกษา
3. ดร.คมศร วงษ์รักษา ศึกษาานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
4. ดร.ญาณภัทร สีหมงคล หัวหน้าฝ่ายวางแผนและพัฒนา
วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา
5. นายคทาภู มิตรสูงเนิน ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์นิเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจแล้ว เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3. หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามอย่างละเอียดแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามและวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า "สัมประสิทธิ์แอลฟา" (α -Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และ เป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.92 ด้านการดำเนินงานตามแผน เท่ากับ 0.94 ด้านการตรวจสอบประเมินผล เท่ากับ 0.94 และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เท่ากับ 0.95

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวิธีการต่อไปนี้

1. บันทึกเสนอขอให้งานบัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงกรมอาชีวศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. นำหนังสือเสนอกกรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่อไป
3. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามไปให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 330 ฉบับ โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมแนบซองปิดแสตมป์เพื่อส่งกลับมาถึงตัวผู้วิจัย ในช่วงเดือนธันวาคม 2546 – มกราคม 2547 ยกเว้นวิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทฺโธ ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง เป็นจำนวน 6 ฉบับ
4. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนทางโทรศัพท์หลังจากส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา 2 สัปดาห์
5. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน โดยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 336 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแต่ละตอน มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จคอมพิวเตอร์ ประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ
3. สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ
4. สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยทำเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้านแล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ
5. เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีดังนี้
4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบ สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วย F-test นำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมคำบรรยายประกอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผลและด้านการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงงาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกัน คุณภาพภายใน จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายใน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	40	11.90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	49	14.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3	35	10.40
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	68	20.20
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	44	13.10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6	57	17.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7	43	12.80
รวม	336	100.00
2. ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	25	7.40
หัวหน้าคณะวิชา	44	13.10
หัวหน้าแผนกวิชา	64	19.00
หัวหน้างาน	80	23.80
อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอน	123	36.60
รวม	336	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 20.20 รองลงมาคือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 และกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มีน้อยที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอน มีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 รองลงมาคือ หัวหน้างาน มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 และน้อยที่สุดคือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม แสดงในตารางที่ 4.2 – 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม

รายการ	n =336 คน		ระดับการดำเนินงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
การวางแผนการปฏิบัติงาน	3.31	.74	ปานกลาง	1
การดำเนินงานตามแผน	3.13	.75	ปานกลาง	2
การตรวจสอบประเมินผล	3.05	.81	ปานกลาง	3
การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	2.84	.91	ปานกลาง	4
รวม	3.08	.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.31$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X}=3.13$) ด้านการตรวจสอบประเมินผล ($\bar{X}=3.05$) และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ($\bar{X}=2.84$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน

รายการ	n=336 คน		ระดับการดำเนินงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. มีการวางแผนการจัดโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน	3.47	.88	ปานกลาง	2
2. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพหรือธรรมนูญสถานศึกษา	3.28	.90	ปานกลาง	7
3. มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรในการประกันคุณภาพ	3.33	.90	ปานกลาง	5
4. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา	3.54	.93	มาก	1
5. มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานชัดเจน	3.44	.92	ปานกลาง	3
6. มีการวางแผนในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน	3.40	.94	ปานกลาง	4
7. มีการกำหนดตารางการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่วางไว้ในประกันคุณภาพภายใน	3.33	.90	ปานกลาง	5
8. มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	3.13	.89	ปานกลาง	12
9. มีการกำหนดงบประมาณในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.18	.93	ปานกลาง	9
10. มีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำประกันคุณภาพภายในชัดเจน	3.32	.90	ปานกลาง	8
11. มีแผนการติดตามการดำเนินงานชัดเจน	3.15	.93	ปานกลาง	11
12. มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล	3.16	.94	ปานกลาง	10
รวม	3.31	.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมด้านการวางแผนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับมากและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 4 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการอาชีว

ศึกษา ($\bar{X} = 3.54$) ข้อ 1 มีการวางแผนการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.47$) ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 5 มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานชัดเจน ($\bar{X}=3.44$) ข้อ 6 มีการวางแผนการในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.40$) และข้อ 3 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรในการประกันคุณภาพ ($\bar{X}=3.44$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินงานตามแผน

รายการ	n=336 คน		ระดับการดำเนินงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแล อำนวยความสะดวกใน การจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.31	.92	ปานกลาง	1
2. มีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามความก้าวหน้าในการ จัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.22	.90	ปานกลาง	2
3. มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการประกัน คุณภาพภายใน	3.16	.96	ปานกลาง	6
4. มีการดำเนินการตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานตัวบ่งชี้	3.20	.87	ปานกลาง	3
5. มีการนิเทศระหว่างดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	2.93	.92	ปานกลาง	11
6. มีการควบคุมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	3.03	.87	ปานกลาง	9
7. มีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในการจัดทำประกัน คุณภาพภายใน	3.19	.92	ปานกลาง	4
8. มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำประกันคุณภาพ ภายใน	3.10	.90	ปานกลาง	8
9. มีการประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกัน คุณภาพภายใน	3.16	.95	ปานกลาง	6
10. มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ทันตามระยะ เวลาที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ	3.17	.94	ปานกลาง	5
11. มีการสรุปผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็น ระยะ	3.02	.95	ปานกลาง	10
รวม	3.13	.75	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมด้านการดำเนินงานตามแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 1 มีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแล อำนวยความสะดวกในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X}=3.31$) ข้อ 2 มีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X}=3.22$) และข้อ 4 มีการดำเนินการตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานตัวบ่งชี้ ($\bar{X}=3.20$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการตรวจสอบประเมินผล

รายการ	n = 336 คน		ระดับการดำเนินงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. มีการจัดระบบตรวจสอบและประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	3.06	.94	ปานกลาง	7
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.23	.97	ปานกลาง	1
3. มีการจัดสร้างและใช้เครื่องมือในการตรวจสอบประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายใน	3.09	.96	ปานกลาง	4
4. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบและประเมินผลการประกันคุณภาพภายใน	3.05	.92	ปานกลาง	8
5. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพภายใน	3.08	.91	ปานกลาง	5
6. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานการอาชีวศึกษา	3.17	.85	ปานกลาง	2
7. มีการประเมินผลระหว่างการทำงานประกันคุณภาพภายใน	3.00	.89	ปานกลาง	10
8. มีหลักฐานและร่องรอยในการตรวจสอบ ประเมินผล	3.13	.93	ปานกลาง	3
9. มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	3.01	.97	ปานกลาง	9
10. มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย	2.96	.93	ปานกลาง	11
11. มีการจัดทำสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน	3.07	.97	ปานกลาง	6
12. มีการจัดทำรายงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ผลการประเมินสู่สาธารณชน	2.82	1.04	ปานกลาง	12
รวม	3.05	.81	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมด้านการตรวจสอบประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล ในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X}=3.23$) ข้อ 6 มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานการอาชีวศึกษา ($\bar{X}=3.17$) และข้อ 8 มีหลักฐานและร่องรอยในการตรวจสอบประเมินผล ($\bar{X}=3.13$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่ของสภาพการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ด้านนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

รายการ	n= 336 คน		ระดับการดำเนินงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง	2.91	.96	ปานกลาง	1
2. มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง ไปปรับปรุงแก้ไข	2.87	1.00	ปานกลาง	3
3. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขอย่างต่อเนื่อง	2.90	.99	ปานกลาง	2
4. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง	2.80	.97	ปานกลาง	6
5. มีการวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข	2.86	1.00	ปานกลาง	4
6. รายงานผลการปรับปรุง แก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	2.86	.98	ปานกลาง	4
7. สรุปผลการแก้ไข ปรับปรุงและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนอย่างชัดเจน	2.74	1.05	ปานกลาง	7
รวม	2.84	.91	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมด้านนำผลการประเมินมาปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือข้อ 1 มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง ($\bar{X}=2.91$) ข้อ 3 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=2.90$) และข้อ 2 มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งไปปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X}=2.87$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา แสดงในตารางที่ 4.7 – 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา

รายการ	SS	df	MS	F	Sig.
การวางแผนการปฏิบัติงาน					
ระหว่างกลุ่ม	16.876	6	2.813	5.534*	.000
ภายในกลุ่ม	167.210	329	.508		
รวม	184.086	335			
การดำเนินงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	15.034	6	2.506	4.629*	.000
ภายในกลุ่ม	175.677	329	0.534		
รวม	190.710	335			
การตรวจสอบประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	24.646	6	4.108	6.923*	.000
ภายในกลุ่ม	195.195	329	0.593		
รวม	219.840	335			
การนำผลการประเมินมาปรับปรุง					
ระหว่างกลุ่ม	33.080	6	5.513	7.353*	.000
ภายในกลุ่ม	246.678	329	0.750		
รวม	279.758	335			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	19.421	6	3.237	6.396*	.000
ภายในกลุ่ม	166.501	329	0.506		
รวม	185.922	335			

*p < .05

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 7 กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ทั้ง 4 ด้าน และรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามกลุ่มสถาบัน
การอาชีวศึกษา เป็นรายคู่

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา							
		1	2	3	4	5	6	7
1. การวางแผนการปฏิบัติงาน	\bar{X}	2.95	3.05	3.49	3.46	3.25	3.60	3.18
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	2.95	-	0.10	0.54	0.51*	0.30	0.64*	0.22
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	3.05		-	0.44	0.41	0.20	0.55*	0.13
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3	3.49			-	0.03	0.24	0.11	0.31
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	3.46				-	0.21	0.14	0.28
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	3.25					-	0.35	0.07
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6	3.60						-	0.42
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7	3.18							-
2. การดำเนินงานตามแผน	\bar{X}	2.89	2.90	3.32	3.09	3.07	3.52	3.06
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	2.89	-	0.1	0.43	0.20	0.18	0.63*	0.17
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	2.90		-	0.42	0.19	0.17	0.62*	0.16
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3	3.32			-	0.23	0.25	0.20	0.26
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	3.09				-	0.02	0.43	0.03
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	3.07					-	0.45	0.01
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6	3.52						-	0.46
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7	3.06							-
3. การตรวจสอบประเมินผล	\bar{X}	2.82	2.78	3.32	2.92	2.99	3.55	2.96
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	2.82	-	0.04	0.50	0.10	0.17	0.73*	0.14
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	2.78		-	0.54	0.14	0.21	0.77*	0.18
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3	3.32			-	0.40	0.33	0.23	0.36
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	2.92				-	0.07	0.63*	0.04
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	2.99					-	0.56*	0.03
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6	3.55						-	0.59*
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7	2.96							-

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา							
		1	2	3	4	5	6	7
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	\bar{X}	2.80	2.55	3.05	2.59	2.82	3.46	2.67
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	2.80	-	0.25	0.25	0.21	0.02	0.66*	0.13
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	2.55		-	0.50	0.04	0.27	0.91*	0.12
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3	3.05			-	0.46	0.23	0.41	0.38
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	2.59				-	0.23	0.87*	0.08
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	2.82					-	0.64*	0.15
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6	3.46						-	0.79*
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7	2.67							-
รวม	\bar{X}	2.86	2.82	3.30	3.02	3.03	3.53	2.97
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	2.86	-	0.04	0.44	0.16	0.17	0.67*	0.11
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2	2.82		-	0.48	0.20	0.21	0.71*	0.15
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3	3.30			-	0.28	0.27	0.23	0.33
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	3.02				-	0.01	0.51*	0.05
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	3.03					-	0.50	0.06
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6	3.53						-	0.56*
กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7	2.97							-

*p < .05

จากตารางที่ 4.8 ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะกลุ่ม 1 กับกลุ่ม 4, กลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6 และกลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินงานตามแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะกลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6 และกลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการตรวจสอบประเมินผล พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ด้านการตรวจสอบประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะกลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 4 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 5 กับกลุ่ม 6 และกลุ่ม 7 กับกลุ่ม 6 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะกลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 4 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 5 กับกลุ่ม 6 และกลุ่ม 7 กับกลุ่ม 6 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

รวมทุกด้าน พบว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะกลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 4 กับกลุ่ม 6, และกลุ่ม 7 กับกลุ่ม 6 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยจะกล่าว โดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยประกอบด้วยข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากสถานศึกษา 29 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,857 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie and Morgan และเทียบบัญญัติไตรยางค์จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Alternative Form)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ด้าน คือ (1) การวางแผนการปฏิบัติงาน (2) การดำเนินการตามแผน (3) การตรวจสอบประเมินผล และ (4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ให้กับคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 336 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ครบ 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์แปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ ของ Scheffe'

5.3 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยได้แยกออกเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่สอน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 คณะกรรมการที่ทำหน้าที่หัวหน้างาน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 คณะกรรมการที่ทำหน้าที่หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 คณะกรรมการที่ทำหน้าที่หัวหน้าคณะวิชา จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 และคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า

1. **ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน** พบว่าคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการวางแผนการปฏิบัติงานในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 4 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาและข้อ 1 มีการวางแผนการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำที่สุด คือ ข้อ 8 มีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำประกันคุณภาพภายในชัดเจน

2. **ด้านการดำเนินงานตามแผน** พบว่าคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการดำเนินงานตามแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ข้อ 1 มีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแล อำนวยความสะดวกในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน ข้อ 2 มีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน และ ข้อ 4 มีการดำเนินการตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานตัวบ่งชี้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 5 มีการนิเทศระหว่างดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

3. **ด้านการตรวจสอบประเมินผล** พบว่าคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการตรวจสอบประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ข้อ 2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล ในการประกันคุณภาพภายใน ข้อ 6 มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานการอาชีวศึกษา และข้อ 8 มีหลักฐานและร่องรอยในการตรวจสอบประเมินผล ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 12 มีการจัดทำรายงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ผลการประเมินสู่สาธารณชน

4. **การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน** พบว่าคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ข้อ 1 มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง ข้อ 3 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขอย่างต่อเนื่อง และข้อ 2 มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน

จุดแข็งไปปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 7 สรุปผลการแก้ไข ปรับปรุงและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนอย่างชัดเจน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมทุกด้านแตกต่างกัน

1. ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่ม 1 กับกลุ่ม 4, กลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6, และกลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2. ด้านการดำเนินการตามแผน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6 และกลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ด้านการตรวจสอบประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 4 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 5 กับกลุ่ม 6 และกลุ่ม 7 กับกลุ่ม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่ม 1 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 2 กับกลุ่ม 6 กลุ่ม 4 กับกลุ่ม 6, กลุ่ม 5 กับกลุ่ม 6 และกลุ่ม 7 กับกลุ่ม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน

ในการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในภาพรวมและรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นบุคคลที่รับผิดชอบดูแลการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาโดยตรงและชัดเจน มีความเข้าใจว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเป็นการ เพิ่มภาระในการทำงานประจำที่ได้รับมอบหมาย ที่นอกเหนือจากงานสอนประจำอยู่แล้ว เพราะว่ามี ครู-อาจารย์ ที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานบางส่วน วิทยาลัยได้มอบหมายหน้าที่ พิเศษอื่นให้รับผิดชอบเพิ่มจากงานที่ได้รับแล้ว จึงทำให้คณะกรรมการดำเนินงาน มีความรู้สึกว่ามีภาระเพิ่มขึ้น และไม่ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในเท่าที่ควร และดำเนินการจัดทำประกันคุณภาพน้อย ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระบัญญัติที่เกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษาไว้ในหมวดที่ 6 คือ มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและ ระบบการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมบูรณ์ ลักษณะวิมล (2546 :บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา ในภาพรวมมีการใช้อยู่ในปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน การสร้างความตระหนักและความรู้ ความเข้าใจ และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีการใช้ในระดับ มาก ส่วนอีก 4 ด้าน คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม การวางแผนและการ กำกับดูแล และการมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 14) กล่าวว่า ปัญหาสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายใน ก็คือ การบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ การทำงานตามปกติและเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้ว ทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ และบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน ในทำนองเดียวกันยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภกิจ เทียนถาวร (2545 : 127) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สะอาด ยิดนรดิน (2545 : 104) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ อนุกรมมาตรฐาน 9002 ในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ อนุกรมมาตรฐาน ISO 9002 ในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา รวม 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่าการใช้ระบบ ISO 9002 ซึ่งเป็นระบบทางธุรกิจ ดังนั้น เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา จึงมีผลกับการให้ระดับค่าเฉลี่ยในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงให้ระดับค่าเฉลี่ยในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน 4 ด้าน เรียงลำดับ ดังนี้ คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อภิปรายผลเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในจำเป็นจะต้องมีการวางแผน ซึ่งแผนจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องให้ ทั้งนี้รายละเอียดที่แสดงไว้ในแผน จะเป็นเค้าโครงของสิ่งที่คาดว่าจะต้องปฏิบัติ จัดทำในอนาคตเป็นกิจกรรมที่คาดหวังว่าจะต้องปฏิบัติ เค้าโครงการทำงานและรายละเอียดต่าง ๆ นั้น เป็นผลมาจากการค้นหาและกำหนดวิธีทำงานในอนาคต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย บรรลุวัตถุประสงค์

และเป้าหมายที่กำหนดไว้ต้องมีประสิทธิภาพ แต่โดยปกติคนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าแผนมีส่วนเกี่ยวข้องกับเฉพาะในงานใหม่หรือโครงการใหม่ ๆ มากกว่างานอย่างอื่น และดูเหมือนว่าแผนไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับงานประจำด้วยเลย จึงทำให้การวางแผนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรารัตน์ เที่ยงไพรี (2542 : 238-239) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพื่อให้ส่วนอื่น ๆ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดช่องว่างสิ่งที่ต้องการให้กับสิ่งที่เป็นอย่างจริง มีวิธีการปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์และการจำแนกปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การพิจารณาขอบเขตและข้อจำกัด แสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตัดสินใจกำหนดแผนการปฏิบัติการ กำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผลซึ่งในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 "มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เห็นว่า ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามแผน ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม ซึ่งผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานย่อมขึ้นอยู่กับ การวางแผนว่าชัดเจนหรือไม่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 8 "มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ เพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวรรณ พงษ์ศรีศุภกร (2545 : 149) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วัสดุ ครุภัณฑ์ เครื่องมือ และอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ด้านการดำเนินงานตามแผน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพหรือการปฏิบัติงานอื่น ๆ ต้องอาศัยแผนเป็นตัวกำหนด กำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไข แต่เนื่องจากการมีแผนตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย จึงทำให้การดำเนินงานตามแผน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2532 : 41) ได้กล่าวว่า ถ้าการวางแผนเป็นไปด้วยดี ได้แผนที่ มี

การจัดสรรทรัพยากรสอดคล้อง สนับสนุนไว้ด้วยดี การบริหารหรือการจัดการในเรื่องนั้นจะเกิดขึ้น คือมีการดำเนินการตามแผนและตามทรัพยากรที่ได้จัดสรรไว้สำหรับการดำเนินงานตามแผนนั้น ๆ สิ่งสำคัญที่จะตามมาในด้านการบริหารและการจัดการก็คือ การติดตามควบคุมกำกับให้มีการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และพิสูจน์ผลที่ได้ แต่เนื่องจากแผนที่วางไว้ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา เพื่อให้มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ไม่สัมฤทธิ์ผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 "มีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแล อำนวยความสะดวกในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน" ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมาย ในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 16) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 "มีการนิเทศระหว่างดำเนินการประกันคุณภาพภายใน" ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจน เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม การถ่ายทอดยังไม่เป็นระบบ ทักษะคิดและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรยังไม่เปลี่ยนแปลง รวมทั้ง ความรู้ความตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วม และไม่ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภิญญู เป้นจันทร์ (2541 :90) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริมขวัญและกำลังใจประสานสัมพันธ์ ให้คณะกรรมการนิเทศภายใน ให้เป็นไปด้วยความราบรื่น โดยการจัดให้มีการอบรมความรู้ เกี่ยวกับการนิเทศภายในแก่ครู-อาจารย์ทุกคนและร่วมประชุมวางแผนให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ตลอดจนให้การสนับสนุนงบประมาณด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การนิเทศประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงจะต้องมีการควบคุม ติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงาน

การตรวจสอบประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะต้องจัดทำระบบการประเมินผลซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการบริหารจัดการ ในองค์กรหรือหน่วยงาน เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 29) ได้กล่าวว่า การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่

ผ่านมารัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินถูกผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน และไม่ใช่ว่าเรื่องที่ทำยาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วโดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 “มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมิน โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสินถูกผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมินและไม่ใช่ว่าเรื่องที่ทำยาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ ซึ่งในระหว่างดำเนินงานประกันคุณภาพ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ จึงจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบในการกำกับ ดูแล อำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางด้านการประกันคุณภาพภายในและพร้อมที่จะรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จาร์ส นองมาก (2544 :64) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นหนึ่งในกระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามแผนหรือกำหนดการที่วางไว้และให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่วางไว้ หรือไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ กระบวนการตรวจสอบจะสามารถช่วยเหลือแนะนำ หากทางออกในการปรับปรุงวิธีการทำงานหรือแม้กระทั่งการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน กิจกรรมตรวจสอบจะควบคู่กับการประเมินเพื่อให้ผลในการวินิจฉัย ผลการตรวจสอบให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา งาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 12 “มีการจัดทำรายงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ผลการประเมินสู่สาธารณชน” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องจัดทำรายงานเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ภายนอกได้รับทราบ แต่สถานศึกษาบางแห่งยังไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากเห็นว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญ

การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะต้องมีการประเมินผลและปรับปรุงผล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน ได้เป็นไปตามแผนหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ และนำข้อมูลนี้มาใช้ในการวางแผนครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 9) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาภาวะความรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงลักษณะการทำงานเพื่อให้สถานศึกษาผู้เรียนมีศักยภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 “มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประกันคุณภาพนั้นมีความสำคัญต่อสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีการประเมินภายในเพื่อแก้ไขระบบการศึกษา โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการภายในสถานศึกษาเพื่อประเมินภายใน โดยมีขั้นตอนหลักดังนี้ การนิเทศ การกำกับดูแล ติดตามผล และประเมินผล เพื่อแก้ไขปรับปรุง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จำรัส นองมาก (2544 : 74-76) กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไขของการปฏิบัติงานเป็นผลจากการตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน เพราะในการประเมินผลทำให้ทราบว่าการที่ปฏิบัติไปแล้วบรรลุเป้าหมายหรือตามที่คาดหวังหรือไม่เพียงใด ถ้างานที่ทำได้ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โรงเรียนจะต้องหาวิธีการปฏิบัติที่ดีกว่าเดิมมาใช้ เพื่อจะได้ประสบผลตามเป้าหมายให้ได้ และในขณะเดียวกันถ้างานที่ทำได้จริงเป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้แล้ว ในการดำเนินงานต่อไปจะได้ตั้งเป้าหมายให้สูงกว่าเดิม เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะการปฏิบัติงานจริงจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ก็ตาม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7 “สรุปผลการแก้ไข ปรับปรุง และเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนอย่างชัดเจน” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้ชุมชนได้รับทราบ ถึงผลการดำเนินงานภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา

การอภิปราย ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปรายผล โดยการเปรียบเทียบ จำแนกตามกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา 1-7 ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวม ทั้ง 7 กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคนิคที่สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา 1 ถึง 7 มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพที่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ทั้งเรื่องความพร้อมของบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินงาน ตลอดจนบุคลากรโดยทั่วไปอาจจะไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน เพราะคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานหลักที่ต้องรับผิดชอบประจำอยู่แล้ว และเป็นที่น่าสังเกตว่าสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคนครพนม วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร และสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ วิทยาลัยเทคนิคคูเมือง วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ และวิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ มีความแตกต่างกับวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน อาจเนื่องมาจาก สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 และ 6 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานสถานศึกษา ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รวมทั้งได้รับ ISO 9000 ซึ่งในปัจจุบันระบบ ISO 9000 เป็นอนุกรมมาตรฐานสำหรับระบบบริหารคุณภาพ เป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสุดของระบบคุณภาพที่ต้องมีภายในองค์กร ซึ่งนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจ และความพึงพอใจต่อลูกค้า และประชาชนทั่ว ๆ ไป ว่าองค์กรนั้น ๆ สามารถผลิตสินค้าหรือให้บริการที่มีคุณภาพบนพื้นฐานของการบริหารคุณภาพที่ยอมรับกันทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันนี้ สถานศึกษาบางแห่งได้นำระบบ ISO 9000 เข้ามาใช้บริหารคุณภาพในสถานศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งและนอกจากนี้บุคลากรในสถานศึกษายังเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติของครู-อาจารย์ รวมทั้งผู้บริหาร ตลอดจนครู-อาจารย์และบุคลากรภายในสถานศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งนี้ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 และ 6 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านบุคลากร สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน

จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน จึงมีการตื่นตัวในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงาน ให้สำเร็จลุล่วงลงไปได้ด้วยดี ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการลงมือปฏิบัติตามแผน ที่ได้กำหนดไว้ในทุกขั้นตอน มีการติดตาม บันทึกข้อมูล เพื่อร่วมกันหาจุดเด่น จุดด้อย แล้วร่วมกันปรับปรุงงานนั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 11) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดัน ให้สถานศึกษามีคุณภาพ ในทำนองเดียวกัน ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 14) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องร่วมกันทำเป็นทีม จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันไปคนละทิศ คนละทาง และไม่มีทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะทำให้สำเร็จได้ยาก ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องปรับความคิดของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อน

ดังนั้น สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 และ 6 จึงมีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน แตกต่างจากสถาบันอื่น ๆ

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะ สำหรับผลการวิจัยไปใช้ ดังต่อไปนี้

ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน

ของวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เห็นสมควรให้สถานศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพอย่างจริงจัง
2. ควรเตรียมความพร้อมให้บุคลากร สร้างความตระหนักและการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นจุดเริ่มต้นให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง
3. ควรมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในระหว่างคณะกรรมการภายในสถานศึกษา

5.6 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรมีการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรศึกษาวิจัยในเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ควรศึกษาวิจัยในเรื่อง สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาภาคอื่น

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. 2540. **ไม่ไกลเกินฝัน**. งานนิทรรศการ สามัญศึกษายุคโลกาภิวัตน์
 วิทยาลัยที่กว้างไกล. 8-9 กันยายน 2540 ณ โรงเรียนสตรีวิทยา กรุงเทพฯ.
- กรมอาชีวศึกษา. 2537. **ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (ฉบับที่ 2)**
 พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- ชฎาพร สุภาลีป. 2545. "การประกันคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3"
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิต
 วิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. 2542. **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา**.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โบว์วิเศษณ์ นาคทองแก้ว. 2545. "การศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประกันคุณภาพภายนอกของ
 โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปนัดดา เจียรกุล และคณะ. 2541. "รายงานผลการสัมมนา เรื่อง การนิเทศการศึกษา : กลยุทธ์
 เพื่อการประกันคุณภาพ." กรุงเทพฯ : สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2539. **เอกสารสรุปการบรรยายเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา**.
 โรงแรมแกรนด์วิว. อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. 23 - 25 ธันวาคม.
- ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. 2541. **การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา**.วารสาร
 การศึกษาเอกชน. มิถุนายน : 37.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2544. **เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
 ในการประเมินผลภายในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา**. เอกสารหมายเลข 3.
 กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น ๆ. 2541. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : ธีรฟิล์มและเซเท็กซ์.
- สมศักดิ์ สีนธระเวชญ์. 2542. **มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สหัส หัสนันท์. 2543. "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าแผนกวิชาช่างอุตสาหกรรม ตาม
 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ วิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้" วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- สะอาด ยิดนรติน. 2545. "สภาพและปัญหาการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้
อนุกรมมาตรฐาน 9002 ในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุภกิจ เทียนถาวร. 2546. "การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ
สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541ก. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ
การศึกษา เล่มที่ 1 : แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. กลุ่มงานวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษา
ระดับประถมศึกษา สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541ข. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ
การศึกษา เล่มที่ 2 : มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 สังกัด สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กลุ่มงานวิจัยและประเมินคุณภาพการ
ศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541. รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพใน
การจัดการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : ฟีนีქซ์บุ๊คซิง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544. ยุทธศาสตร์การนำแผนการศึกษา ศาสนา
ศิลปและวัฒนธรรมแห่งชาติ สู่ความสำเร็จในการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บริษัท
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถาน
ศึกษา : เพื่อพร้อมกับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์การมหาชน). 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2546. กรุงเทพฯ

- สุวรรณ พงษ์ศรีศุภกร. 2545. "การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ของสถานศึกษาในภาคตะวันออก." วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. 2544. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา การประกันคุณภาพในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. 2545. คู่มือ การประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ.
- อรุณี นพรัตน์. 2545 "ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนใน กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อำรุง จันทวานิช. 2541. การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ. พื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประชาชน. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- Crosby, P. B. 1986. Quality without tears : The art of hassle – free management. Singapore : McGraw – Hill.
- Cuttance, P. 1993. Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different Functions. Evaluation News & Comment. Volume 2 Number 2, July 1993 : 18 – 23.
- Navaratham, K.K., and O'connor, R. 1993. Quality Assurance in Vocational Education : Meeting the Needs of Nineties. The Vocational Aspect of Education. Vol. 45, No. 2 : 113 –122.
- Vroman, H. W., and Luchsinger, V.P. 1994. Managing organization quality. USA. : Irwin.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือราชการ

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ ๑๖๒ /2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครง
วิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ณรงค์	พิมสาร	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ผศ.ดร.พรรณี	ลิกิจวัฒน์	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.รวิวรรณ	ชินะตระกูล	ประธานกรรมการ
ดร.ณรงค์	พิมสาร	กรรมการ
ผศ.ดร.พรรณี	ลิกิจวัฒน์	กรรมการ
ดร.มาลัย	จิรวัดนเกษตร	กรรมการ
ผศ.อุคมศักดิ์	สาริบุตร	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 1๕ มิถุนายน พ.ศ. 2546

(รองศาสตราจารย์ รวิวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง รหัสประจำตัว 44064108 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (AN INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF TECHNICAL COLLEGES IN THE NORTHEASTERN REGION)" โดยมี ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.พรรณี ลิกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2546

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. 2546

(ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0524.04/ 0215

คณะกรรมการผู้ทดสอบ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

6 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการผู้ทดสอบพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ศธ 0524.04/ 0215

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๘ สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.คมสร วงษ์รักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ศธ 0524.04/ 0215

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๘ สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสำเร็จ วงศ์ศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ศธ 0524.04/ 0215

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๘ สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ญาณภัทร สีหมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ศธ 0524.04/ 0215

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๘ สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายคชาวุธ มิตรสูงเนิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เจื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางสาวกาญจนา เจื่อนกลาง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ศธ 0524.04/ 0434

คณะกรรมการผู้ตสาหรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

25 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้ โปรดอนุญาตให้ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง ทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 0-2326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 0434

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

25 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เจื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้ โปรดอนุญาตให้ นางสาวกาญจนา เจื่อนกลาง ทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 0-2326-4325

ที่ ศธ 0524.04 / 0614

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

5 กันยายน 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุตรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2546 คณะกรรมการอำนวยการจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ศธ 0524.04 / 0024

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ มกราคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเขาวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2546 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รักษาการรองคณบดี

กำกับดูแลด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

รายชื่อสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1-7

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคเลย
2. วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น
3. วิทยาลัยเทคนิคน้ำพอง

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคหนองบัวลำภู
2. วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี
3. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี
4. วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย
5. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคนครพนม
2. วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง
3. วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม
2. วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์
3. วิทยาลัยเทคนิคเขาวง
4. วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด
5. วิทยาลัยเทคนิคสุวรรณภูมิ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ
2. วิทยาลัยเทคนิคยโสธร
3. วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี
4. วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์
2. วิทยาลัยเทคนิคคูเมือง
3. วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์
4. วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา
2. วิทยาลัยเทคนิคปักธงชัย
3. วิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทฺโธ
4. วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี
5. วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

.....

คำชี้แจง

1. งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. แบบสอบถาม มี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิค
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง
นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง

- () ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- () หัวหน้าคณะวิชา
- () หัวหน้าแผนกวิชา
- () หัวหน้างาน
- () อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอน

รายการ	สภาพการดำเนินงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)					
1. มีการวางแผนการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน
2. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพหรือธรรมนูญสถานศึกษา
3. มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรในการประกันคุณภาพ
4. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
5. มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานชัดเจน
6. มีการวางแผนในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน
7. มีการกำหนดตารางการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่วางไว้ในประกันคุณภาพภายใน
8. มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
9. มีการกำหนดงบประมาณในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน
10. มีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำประกันคุณภาพภายในชัดเจน
11. มีแผนการติดตามการดำเนินงานชัดเจน
12. มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล
การดำเนินงานตามแผน (Do)					
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแล อำนวยความสะดวกในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน
2. มีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน

รายการ	สภาพการดำเนินงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน
4. มีการดำเนินการตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานตัวบ่งชี้
5. มีการนิเทศระหว่างดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
6. มีการควบคุมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
7. มีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน
8. มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน
9. มีการประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน
10. มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ
11. มีการสรุปผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นระยะ
การตรวจสอบประเมินผล (Check)					
1. มีการจัดระบบตรวจสอบและประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน
3. มีการจัดสร้างและใช้เครื่องมือในการตรวจสอบประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายใน
4. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบและประเมินผลการประกันคุณภาพภายใน
5. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพภายใน

รายการ	สภาพการดำเนินงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานการอาชีวศึกษา
7. มีการประเมินผลระหว่างการทำงานประกันคุณภาพภายใน
8. มีหลักฐานและร่องรอยในการตรวจสอบ ประเมินผล
9. มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
10. มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย
11. มีการจัดทำสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน
12. มีการจัดทำรายงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ผลการประเมินสู่สาธารณชน
นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)					
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไข ปรับปรุง
2. มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ไปปรับปรุงแก้ไข
3. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขอย่างต่อเนื่อง
4. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง
5. มีการวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข
6. รายงานผลการปรับปรุง แก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
7. สรุปผลการแก้ไข ปรับปรุงและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนอย่างชัดเจน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวกาญจนา เงื่อนกลาง
วัน เดือน ปีเกิด	5 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 5 ทำหน้าที่ หัวหน้าคณะวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทฺโธ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ปี 2532 สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ปี 2535 สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการเลขานุการ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา ปี 2537 สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา ปี 2539 สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาธุรกิจศึกษา-การเลขานุการ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จังหวัดปทุมธานี ปี 2547 สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง